

bat: quoſque auexiffent in carcerem collocarent. Donec omnem curiam quæ ſexcentos haberet uiros: duoque milia popularium compræhenſa in Taricheas ſcaphis abduxit. Relictis autem uociferantibus Clitum quendam eſſe maxime defectionis auctorem: iranque ipſius poena illius præcanti bus ſatiari: illum quidem Iosepus nolebat occidere. ſuorum uero ſatellitum quendam Leuim egredi iuſſit: qui Cliti manus abſcinderet. Cum uero is præ timore ſolum globo inimicorum commiſiſſum negaſſet: eaque cauſa indignari Iosepum ſtantiem in ſcapha clitus cerneret: ipſumque uelle deſcendere ac de ſe ſupplicium ſumere: ut ſaltem unam manum ſibi concederet orabat. Neque hoc abnuente Iosepo: dummodo alteram ſibi met Clitus præſcideret: educto ille dextera gladio leuam ſibi truncavit: tantus eum timor Iosepi inuaſerat. Ita tunc Iosepus uacuis ſcaphis & ſatellitibus ſeptem populo capto ruruſus Tyberiadam ſibi ſociauit. Pauciſque diebus poſt cum etiam Sephorim deſeciſſe inſer alias reperiffet militibus eam de prædari permiſit: omniaque inde lecta popularibus dedit eam Sephoritis. Nam & captus rapinarum damna corrigere uoluit: redditione rerum ruruſus eos ad beniuolentiam reuocare. Haftenus apud Galilæam motus iamque ab inteſtinis diſſenſionibus quieſcentes aduerſus Romanos inſtruebantur: Hieroſolymis autem Ananus pontifex & potentiores qui non cum Romanorum parte ſentirent muros inſtaurabant: multa que bellica inſtrumenta perque omne oppidum ſagittæ aliaque arma fabricabantur. Exercitationibus autem omnis manus iuuenum operam dabat. Erantque uniuerſa plena tumultus: magna que triſtitia mediocres occupauerat: multique futuras clades proſpicientes ſletum cohibere non poterant: inſeſta que pacem cupientibus omnia uidebantur. Belli autem incentoribus quæ illis placerent ex templo reſingebantur ſtatufque iam tunc quaſi perituræ ciuitatis erat. antequam Romani uenirent. Anano autem apparatus belli negligere cura fuit: & ſtudioſorum quos æmulatores uocabant amentiam ad ulteriora conuertere. Vi tamen uictus eſt: & quis illius finis fuerit poſterioribus explanabimus. In Acrabatena Toparchia Gioræ filius Symon: multis nouarum regum cupidis congregatis ad rapinas conuerſus non ſolum domos locupletum perturbabat: uerum etiam corpora uerberibus conficiebat. Iamque tunc certus erat incipiens Tyrannidem. Ab Anano autem miſſis aduerſus eum militibus magistratum ad latrones qui erant Maſadæ cum his quos habebat effugit: ibique manens donec Ananus & alii eius inimici perempti ſunt: Idumæam cum cæteris populabatur: adeo ut magistratus eius gentis propter cædium multitudinem & prædaram aſſiduitatem collecto milite uicos præſidiis tuerentur: & Idumææ quidem res ita ſe habebant.

De bello iudaico. Liber. iiii. incipit.

ſentens Nero res geſtas non proſpere indignatur: mittit Veſpaſianum in Syriam ad regēdos exercitus & ulciſcendos Iudæos rebellantes tandem ex Iudæis. x. milia perimuntur: non ceſſant iudæi uerum Aſcalonem petunt: ſed Antonius poſitis inſidiis qua erant tranſituri ſuper octo milia interſicit cæteri auſugiunt: Niger unus ex ducibus Iudæorum in turrim ſe recipit quem Antonius ſuccendit ille uero ſaltu demiffus euadit: uidentes iudæi illum gaudent quod dei prouidentia dux eorum impoſterum ſit ſeruatus.

CAP. I.

Eronem autem ubi res apud iudæam non proſpere geſtas accepit. Latens quidem quod neceſſe fuit cum ſtupore timor inuadit: aperte autem ſuperbiam ſimulans: ultro etiam indignabatur: magiſque ducis negligentia: quam uirtute hoſtium quæ contigerant eſſe dicebat. Dicere ſe putans propter pondus imperii triſtiora contemnere uideri quam malis omnibus ſuperiorem animum gerere. Verum tamen curis arguebatur mentis eius perturbatio cum deliberaret cui nam motum crederet orientem qui una & Iudæos rebellantes ulciſcetur proximasque his nationes ſimili morbo correptas ante caperet. Inuenit igitur ſolum Veſpaſianum his neceſſitatibus parem & qui tanti belli magnitudinem ſuſtinere poſſet uirum ab adoleſcentia uſque ad ſenectutem bellis exercitatum: & qui populo Roma. iam pridem paciffet Heſperiam Germanorum tumultu concuſſam: armis que ante illud tempus incognitam Britanniam uindiciffet. Vnde patri quoque ipſius claudio præſtiterat: ut ſine proprio ſudore triumpharet. Itaque his uelut omnibus fretus Nero: ætatemque illius cum peritia ſtabilem cernens obſideſque fidei liberos: eorumque filioꝝ uigore manus eſſe paternæ prudentiæ: iã tum fortaffe de tota republica deo aliquid ordinante. mittit eum ad regēdos exercitus in Syria conſtitutos: multis pro tempore blandimentis atque obſequiis animatum qualia neceſſitas imperare conſueuit. Ille autem protinus ex Achaia ubi cum Nerone fuerat: Titum quidem filium ſuum dirigit Alexandriam ut inde quintam item decimam legiones moueret. Ipſe uero tranſmiſſus ad Hellespontum terræo itinere ſic Syriam peruenit ibique Romanas uires multa que a uicinis regibus auxilia congregauit. At iudæi poſt malam Cæſtiii pugnam inſperata ſcælicitate ſublatis: animorum impetus cohibere non poterant. Sed

EE iii

tanquam fortuna eos exagitante perciti bellum ulterius producebant. Deniq; omni quanta fuit ma-
 nu pugnacissima congregata ascalonem petierunt. Ea ciuitas antiqua est septingentorum & xx. sta-
 diorum spatio ab hierosolyma distans: & iudæis semper inuisa: quæ res fecit ut etiam tunc primis eo-
 rum incurfibus proprior uideretur. Tres autem uiros aggressionis duces habebant: & corporis uiri-
 bus & prudentia præstantissimos: Nigrum Peraitam: & Silam Babylonium: & Ioanem Essæus. Asca-
 lon enim ualidissimo quidem muro cincta erat: sed uacua pene præfidiis. Vna enim cohors eam pe-
 ditum & una equitum ala tuebatur: quibus præfectus erat Antonius. Illi quidem ira multa uelocius
 itinere peracto: quoniam ex propinquo uenirent præsto erant. Antonius uero nec enim eorum fore
 impetum ne sciebat equites iam de ciuitate duxerat & neq; multitudinem ueritus uel audaciam: pri-
 mas hostium coitiones fortiter sustinuit: murumq; properantes aggredi refrenauit. Itaque iudæi q̄
 cum peritioribus imperiti: & pedites cum equitibus constipatis: aut inordinati leuiterq; armati cum
 instructis plusque indignationi quam consilio tribuentes: cum morigeris & nutu rectoris omnia fa-
 ciētibus dimicaturi: facilis erat aduersariis labor. Nam ut semel eorum primæ ab equitibus turbatæ
 sunt acies fugam petunt: & murum uersus se a tergo urgentibus incedentes suimetipsi hostes erant:
 donec omnes incurfibus equitum uicti per totum campum dispersi sunt: qui fuit plurimus totusque
 habilis equitantibus: quod quidem Romanos iuuat: ut magna quidē strage Iudæos prosternerent:
 Nam & fugientes præuertendo torquebant: & quos occupassent curriculo transfigendo infinitos
 peremere. Alii uero alios quocunq; se uertissent circumdatos exagitantes facile iaculis opprime-
 bant. Et iudæis quidem propria multitudo per desperationem salutis solitudo uidebatur. Romani
 uero licet in bello pauci essent: rebus tamen secundis animati etiam superflui residui uidebantur. Et
 illi quidem res aduersas superare certabant dum cito pudet fugere: mutariq; fortunam sperant. Ro-
 manis autem in his quæ prospere agerent minime laborantibus: ad maiorem usque diei partem pu-
 gna protracta est: donec iudæorum quidem perempta sunt. x. milia: duoque duces Ioannes & Sila.
 Cæteri uero & plerique sauii cum Nigro qui unus restabat ex ducibus: in ciuitatem idumæe quæ
 Sallis dicitur confugere. Nonnulli tunc etiam Romanorum in illo prælio uulnerati sunt. Sed non
 iudæorum spiritus clade tanta sedatus est: multoque magis eorum dolor incitauit audaciam & con-
 iiciētes quantum ante pedes mortuorum iaceret: pristinis rebus foeliciter gestis ad plagam alteram
 illicebantur. Denique paruo tempore intermisso q̄ ne curandis quidem uulneribus fatis esset: cun-
 ctisque aggregatis uiribus maiore cum indignatione: multoque plures Ascalonem recurrebant: ea-
 dem se præter imperitiā: aliaq; belli uitia comitante fortuna. Etenim cū Antonius qua transituri fue-
 rant posuisset insidias ex improviso in eas dilapsi & ab equitibus circumdati: priusquā se ad pugnam
 componerent: iterum super octo milia procubuerunt: cæteri uero omnes aufugerunt. Cunque his
 Niger multis dum fugeret magni animi facinoribus demonstratis: & quoniam hostes instarent in
 turrim quandam tutissimam compelluntur cuiusdam uici: cui nomen est Bezedel. Antonius uero
 cum suis ne uel moras circum turrim quæ inexpugnabilis esset diu tenerent: uel decem hostium for-
 tissimum uiuum relinquerent: signem muro supponunt: turriq; inflammata Romani quidem exul-
 tantes recedūt: quasi etiam nigro consumpto. Ille autem in castelli specus intimum ex turri saltu de-
 missus euadit: triduoq; post sociis cum fletu eum ad sepulturam inuestigantibus: sese ostendit gau-
 dioq; insperato repleuit omnes iudæos: tanquam dei prouidentia dux eis in posterum reseruatus.

Vespasianus Antiochiam cum exercitu uenit: Agrippam offendit fert opem Sephoritis contra
 iudæos. CAP. II.

T Vespasianus Antiochiam exercitum ducens quæ Syriæ Metropolis est: magnitudine
 simul aliaq; foelicitate sine dubio tertium inter omnes quæ in Romano orbe sūt locum
 obtinentes: ubi etiam aduentu suo regem Agrippam cum omni manu propria offende-
 rat præstolari ad Ptolemaidam properabat. In hac autem ciuitate occurrerunt ei sephoritæ: ciues op-
 pidum Galileæ colentes: sol mente pacata: qui tam suæ salutis prouidentia quam Romanorum ui-
 rium gnari etiam priusquam Vespasianus ueniret: Cæstio Gallo fidem dederant: dextraq; iunxerāt:
 & præsidium militare susceperant. Itaq; & benignissime a duce suscepti alacri animo etiam contra
 gentiles suos auxilia promiserant. Quibus interim Vespasianus ultionis causa poscentibus equitū
 peditumq; tantum numerum tradidit: quantum obstare posse arbitrabatur incurfibus: siquid iudæi
 commouere tentassent. Non enim minimum esse uidebatur futuri belli periculū: auferri ciuitatem
 Sephorim Galileæ maximam & in loco tutissimo conditam: totiusq; gentis futuram præsidio.

Duæ sunt galileæ opimæ abūdantes: homines pugnaces sūt: continent hæ prouinciæ diuersas ci-
 uitates quæ irrigant diuersis fluminibus quibusq; finibus terminant. CAP. III.

Væ sūt aut Galileæ quæ superior & inferior appellant: easq; Phoenice & Syria cingunt.
 Discernit uero ab occidente Ptolemais territorie sui finibus quondam & Galilæorum.
 Nunc autem mons Tyrionum Carmelus cui coniuncta est Gamaia ciuitas hippeon hoc
 est equitum quæ sic appellat ex eo q̄ equites ab Herode rege dimissi coloni deduceban-
 tur a meridie aut Samaris & Scythopolis usq; ad flumen Iordanem: ab oriente uero Hippene & Ga-

daris: sed & Gaulanide diffinitur quæ etiam regi Agrippæ fines sunt. Septentrionalis autem eius tractus Tyro itemque Tyrionum finibus terminatur. Inferiores quoque Galilææ fines quam longi sunt ex Tyberide ad Chabulon cui uicina est in locis maritimis Ptolomænsium ciuitas propagatur. Latitudine autem pater ex uico Zaloth qui in magno campo situs est usque ad Bersaben: unde etiam sititudine Galilææ latitudo incipit usque ad Baca uicum qui terram dirimit Tyrionum. Longitudo uero eius a Thella uico Iordani proximo usque ad Meroth tenditur. Sed cum tanta sine utraq; magnitudine: tantisque gentibus alienigenis cincta: semper tamen omnibus belli periculis restiterunt. Nam & pugnaces sunt ab infantia Galilæi: & omni tempore plurimi: neque aut formido unquam uires aut eorum penuria regiones illas occupauit: quoniam tota opima & fertiles sunt: omniumque generum arboribus confita: ut etiam minime agri colendi studiosos uberrate sui prouocent. Denique exultant ab incolis tota: nec pars ulla est otiosa: quin & ciuitates ibi crebrae sint: ubique multitudo uicorum propter opulentiam populosa: ut qui sit breuissimus supra .xv. milia colonorum habeat prorsus: ut etiam si quis magnitudine minorem Galilæam direxit quam trans fluuium regionem uiribus tamen eam prætulit. hæc enim omnis est in opere assidueque fructuum ferax: ut illa quæ trans flumen est licet multo maior sit: pleraque tamen aspera atque deserta est: & nutriendis fructibus mansuetis inhabilis. Galilææ uero mollicies & ingenium fructuosum campos cum uariis arboribus confitos: tum maxime oliuetis ac uineis & palmetis exultos. Irrigatur autem abunde montanis torrentibus a fontibus aquæ perennis: quotiens illis Syrio æstuante defecerint. Et longitudo quidem eius est a Machærunte in Pella. Latitudo uero a Philadelphia usque ad Iordanem. Et Pella quidem quam supradiximus septentrionalis eius est tractus. Occiduum uero Iordanis: meridians autem Moabitis regio terminat. Ab oriente autem Arabia & Silbonitide necnon & Philadelphia: itemque Geraris clauditur. Samariensis autem regio inter Iudæam quidem & Galilæam sita est: incipiens enim a uico in planicie posito: cui nomen Genea in Acrabatenam desinit Toparchiam: sed natura nihil ab Iudæa discrepat. Nam utraq; montuosa sunt & campestres agroque colendo molles atque opima necnon & arboribus plena pomisque tam siluestribus quam mansuetis abundant eo quod nunquam natura sint arida imbrumque satis habent. Dulces autem per eas multi modis aquæ sunt: bonique gramini copia. præter alias earum pecora lactis abundant: quodque maximum uirtutis atque opulentia specimen est utraq; uiris referta est. His autem finitimis Anuath uicus qui etiam Borcei appellatur Iudææ limes a septentrione. Meridiana uero pars eius si in longitudine metiare adiacenti uico arabum finibus terminatur: cui nomen est Iardan. At Iudææ latitudo ex Iordane flumine usque ad Iopen explicatur: media uero ciuitas eius est Hierosolyma. Unde quidam non sine ratione umbilicum eius terræ id oppidum uocauerunt. Sed nec marinis quidem delictis caret a Ptolomaida usque locis extenta maritimis, in .xi. autem sortes diuisa est. quarum prima est regnum quod optinet Hierosolymorum ciuitas præ ceteris inter omnes accolæ eminentes uelut caput in corpore. Alii uero post hæc toparchia sunt distributa. Gophna est secunda: & post eam Acrabattæ est. Deinde Thamna & Lydda itemque Ammaus & Pelle & Idumea & Engadde & Herodium & Hiëricus post quas iamnia & Iope finitimis præsumt: & præter hanc Gamalitica & Gaulanitis & Bathania & Tracoonitis: quæ etiam regni Agrippæ partes sunt. Eadem uero terra incipiens ex monte Libano & fontibus Iordanis: usque ad Tyberiadis proximum lacum latitudine pandit. Ex uico autem qui appellatur Arphas qui ad Iuliada oppidum tendit latitudinem & habitatur ab incolis Iudæis una Syrisque permixtus.

Exercitus quem dederat Sēphoris Vespasianus: diuiditur in duo: assidue ciuitates & loca illa incursant depredando Iosepus in Sēphorim impetum facit sed nihil effecit totam Galilæam igne & sanguine repleuit.

CAP. III.

d E Iudæa quidem & quibus esset cincta regionibus: quam maxime potui breuiter exposui. Quod autem Vespasianus miserat auxilium Sēphoritis: hoc est equites mille: sexque milia peditum: Placido eos regente Chiliarcho, castris in magno campo positus bifariam diuiduntur. Et pedites quidem in ciuitate ipsius tuendæ causa: equitatus uero in castello debebant. Vtrinque autem assidue prodeundo & circum eas regiones loca omnia incursando: magnis incommodis Iosepum eiusque socios quamuis quietos afficiebant. Et præterea ciuitates extrinsecus deprædabantur eorumque conatus si quando excurrendi habuissent fiduciam repellabant. Sed Iosepus quidem aduersus ciuitatem impetum fecit: sperans eam ita capere quam ipse antequam a Galilæis desisteret ita muris cinxerat: ut Romanis quoque esset inuisa. Unde etiam de spe decidit: cum & ui & suauis infirmior Sēphoritis fuisset inuentus: magnumque in Iudæa bellum accendit Romanis indigne ferentibus insidias. Et propterea nec die nec nocte ab agrorum depopulatione cessantibus: sed passim diripientibus quicquid rerum in his reperissent. Qui tamen cum mortem pugnacibus semper inferrent: imbelles ad seruitium capiebant. Ignis uero & sanguis Galilæam totam repleuerat: nec quisquam expertus eius acerbitatis aut cladis erat: unam salutis spem fugientes habebant in ciuitatibus quas murorum ambitu Iosepus communierat.

EE iiii

Titus filius Vespasiani patrem suum reperit Ptolemaide qui multas legiones comparauerat multosque cuiuscunque generis ad militiam viros congregauerat.

Itus autem Alexandriam transmissus ex achaia citius quam per hyemen sperabatur mature ad Ptolemaidam peruenit. Cunque ibi patrem suum reperisset duobus quae illum secum habebat agminibus erant autem nobilissimae quinta & decima legiones iunxit etiam quam ipse adduxit quintam decimam. Eas autem sequebatur etiam decem & octo cohortes quibus accessere ex Caesaria quinque cum una ala equitum: & alae quinque Syriorum: itidem equum. Decem autem cohortum singulae mille pedites habebant: in caeteris uero tredecim sexcenti pedites: & centeni uiceni equites erant. Satis autem auxiliorum etiam a regibus congregatum est. Antiochus & Agrippa & Soemus bina milia peditum & sagittarios equites mille praebuerant: cum Arabiae quoque rex Malchus praeter quinque milia peditum equites mille misisset: quorum pars maior erant sagittarii: ut tota manus computata cum regis: decem milia circiter peditum equitumque colligeret praeter calones qui plurimi sequebantur: & meditationi bellicae assueti nihil a pugnacissimis aberant: quod tempore quidem pacis dominorum exercitationibus interessent: belli autem pericula cum ipsis experirent. & neque peritia neque uiribus a quoquam nisi a dominis uincerentur.

Laudatur Romanorum prudentiam instruendum seruos in militiae disciplinam: quae sunt edocti instruendis castris & quem ordinem seruant in bellicis rebus describitur.

Va quidem in re nimis admirandam qui existimauerit Romanorum prouidentiam ita seruos instruendum: ut non solum uitae ministerio: sed etiam necessitatibus utiles sint. Quod si quis eorum aliam quoque respexerit militiae disciplinam: profecto cognoscat tantum eos imperium non fortunae munere: sed propria uirtute quaesisse. Armis enim uti non ex bello coeperunt: neque solum si necesse sit manus mouent: cum in pacis otio cessauerint: sed armis ueluti natura cohaerentes nullas capiunt exercitationis inducias: nec tempora praestolantur. Meditationes eorum nihil a uera contentione discrepat: sed in dies singulos militum quisque omnibus animis tanquam in prociectu positus exercetur: quo etiam facile praelia tolerant. Nec enim uel ordo neglectis eos a consueta dispositione dispergit: neque metus ab assumptis dimouet aut lassitudo. Vnde sequitur ut semper superent quos non itidem confirmatos inuenierint. Nec errauerit si quis eorum meditationes conflictus esse direxit sine sanguine: contraque praedia meditationes esse cum sanguine. Nec enim cursu capi faciles sint hostibus: sed quocumque in hostilem terram irruperint ante castrorum munitionem nunquam praedium sumunt. Quae quidem non leui opere neque iniquo loco erigunt nec omnes inordinate describunt: sed siquidem inaequale solum fuerint complanatur. iiii. angulis eorum dimensio designatur. Nam & fabricarum multitudo & ferramentorum copia quae usus extructionis poscit: sequitur exercitum: & interior quidem pars castrorum tabernaculis distribuitur: ambitus autem eorum extrinsecus muri faciem praefertur: ordinatis etiam turribus pari spatio dispositis: quarum interualla taelis atque ballistis aliisque machinis laxa iacentibus omnibus instrumentis missilium complent: ut cuncta scilicet iaculorum genera in promptu sint. Ex omni autem muri parte. iiii. portas aedificant tam iumentis aditu faciles quam ipsis si quid urgeat intro currentibus latas: intus autem castra uici spaciis interpositis dirimunt mediaeque rectorum tabernacula collocant: & inter haec ducis maximi medium templo simillimum protusus ut quasi repentina quaedam ciuitas existat forumque & opificum stationes & sedes militum primatibus ordinumque principibus ubi si quae sint inter alios ambiguitates iudicent. Ipse uero ambitus & omnia quae in eo sunt multitudine simul & scientia fabricantium opinione citius communitur. Quasi res urgeat fossa extrinsecus cingitur depressa cubitis. iiii. pari que spatio lata. Armis autem septi per contubernia cum decore atque otio in teteriis agunt: omniaque ab his ordinate etiam alia caute quae per contubernia expediunt: ueluti si ligno aquaue opus sit aut frumeto. Nec. n. coena uel praediu cum uoluerit in potestate cuiusque est. Simul aut omibus somnus & excubiae & uigilandi tpa buccina significant. Neque enim est oino quicquam quod sine edicto gerat. Mane autem milites quidem ad ceruones: illi uero ad chiliarchos conueniunt salutatum: cum quibus ad summum omnium ducem uniuersi ordinum principes. Ille autem his signum aliaque dat ex more praecipua perferenda subiectis: quae quidem et cum iacie sunt agentes citius parent: ut si res exigat incursum eius itemque reuocationibus uniuersi pariter obsecudent. Cum autem castris egrediendum est tuba indicium facit: nemoque otiosus est. Sed uel solum nutu moniti tabernacula colligunt: omniaque ad perfectionem instruunt. Deinde iteque tuba ut sint parati significat. Illi autem cum multos & iumenta sarcinis onerauerint uelut in curruli certamine signum expectant. Castra uero incendunt & quod sibi alia munire facile sit: & ne quando hostibus eadem usui sint. Et tamen tertio quoque tubae signo indicant: ut exeatur: urgendo aliquid ex causa morantes ne quis ordinem deserat. Dextraque duci praecio astans ter si ad bellum parati sunt: uoce patria percontat. Illique totiens alacri & magna uoce paratos esse se respondent interrogantemque proueniunt & martio quidem spiritu repleti cum clamore dexteram erigunt. Deinde otiose: & cum omni decore praecedentes ambu-

tant strum quisq; ordinem uelut in bello custodiens: pedites quidem thoracibus & galeis septi: & ex utroque latere sicas ferentes. Leuis autē gladius multo est longior cū dexter mēsurā palmæ non excedat. Qui uero ducem stipant lecti pedites scuta & lanceas portant: cætera manus hastas & clypeos longos seramq; & corbem & sarculum & securim & habenam & falcem & catenam triduiq; uaticū ut parum intersit inter onusta animalia & pedites. Equitibus autem ad dexteram gladius est longior: & contus in manu transuersusque ad æquilatera clypeus ternaq; super pharetram uel amplius dependent lata cuspidē iacula nihil ab hastis magnitudine differentia. Cassides uero & thoracas pedibus habent similes: nulloque armorum genere discrepant: & in his equitum lecti qui circum ducem morantur. Agmen autem semper cui forte id obtigerit antecedit. Talia quidem sunt Romano rum itinera & mansiones: itemq; armorum uarietas. Nihil uero nec in præliis inconsultum aut subitum agunt sed omnia semper sequuntur facta sententia opusque adhibetur ante decretis. Vnde aut minime peccant: aut si peccauerint facilis est errati correctio. Fortunæ autem successibus meliores consiliorum etiam si aliter cesserit arbitrantur euentus: quasi bonum quidem fortuitum illiciat: ut diuina prouidentia non esse credatur. quæ uero ante cogitata fuerint etiam si aduersus casus exceperit bene iam meditados exhibeant ad cauēdum ne idem rursus eueniat & bonorum quidem fortuitorum non is auctor sit cui contigerint: totum uero quæ innoxiiis acciderint: saltem quot rectum consilium cœperint uideatur esse solatio. Armorum quidem exercitatiōe comparant: ut non modo corpora: sed animi quoque militum fortiores sint. Maior tamen illis est ex timore diligentia. Namq; leges apud eos non desertionis solum: uerum etiam minimæ negligentiæ sunt capitales: ducesque magis quam ipse leges terribiles. Nāq; bonos honorando redimunt: ne in cohercendis noxiis sint crudeles. Tanto autem obsequio rectoribus parent: ut & in pace ornamento sint: & in acie corpus unum totius conspiciatur exercitus. Sic eorum copulati sunt ordines: ita circumduci sunt mobiles: & acutis auribus ad præcepta: oculisque ad signa: & ad opera manibus unde facere quidem semper strenui sunt: patiti uero tradissimi. Nec est ubi præliantes aut multitudinem hostium ut consilia sensere ducum: aut difficultatē regionum: sed ne fortunæ quidem succubere. Nam & eam certiozem putant esse uictoriam. Quorum igitur actus ex consiliis incipiunt deliberantibus: adeo strenuus paret exercitus: quid mirum si Euphrates ab oriente & oceanus ab occidente: itemq; a meridiano tractu Libyæ fertilissima regio: & septentrione Rhenus atque Ister sunt imperii limites: cum minorem esse possidentibus possessionem recte quis dixerit: hæc ego profectus sum non tam proposito laudandi Romanos: quam solatio deuictorum: & ut nouarum rerum cupidus dederem: fortasse autem ad experientiam proderit bonarum artium studiosis Romanæ instituta militiæ nescientibus: redeo tamen unde digressus sum.

Vespasianus cum filio suo ordinat exercitum in Ptolemaide Placidus interimit maximam multitudinem in galilæa: peruenit Iotapatē qui receptus cum suis. a Iudæis illico sunt interfecti: ex iudæis uero tres ceciderunt Placidus aufugit.

CAP. VII.

Vespasianus quidē una cum Tito filio suo in ptolemaide interim degens ordinabat exercitum. At uero qui Galilæā persuaserat placidus ubi maximā eorū quos comprehendisset multitudinē interemit: hæc autē fuit Galilæorū imbecillior turba animisq; deficiens pugnacissimos autē uidit semp in ciuitates confugere: quas Iosepus cōmunierat: in Iotapata quæ omnium tutissima erat impetū uertit: existimans eam repentino aggressu facillime captū iri: magnāq; & sibi ex ea re alios apud rectores gloriā comparandam: & illis cōmodum ad reliqua matutus explicanda: quasi metu cessuris aliis ciuitatibus: si quæ ualidissima esset occupatam uidissent. Multum tunc opinione deceptus est: Iotapateni enim cum eius impetum præfensissent prope ciuitatem aduenientem excipiunt: egressiq; cū Romanis ex improviso plurimi & ad pugnā parati: nec non & alacres quippe ut pro salute patriæ: item coniugum liberorumq; dimicantes: in fugam eos uertunt multosq; sauriat: septē solum interfectis: quia neq; solum inordinate pugna discesserit: septisq; undiq; corporibus leuiter fuerant uulnerati: cum Iudæi magis quoq; eminus iaculari quam manus conferere inermes: cum armatis considerent. Ex ipsis autem iudæis tres ceciderunt: paucis præterea sauriatis. Placidus quidem q̄ impetu suo languidior inuentus esset aufugit.

Vespasianus cum armatis suis in Galilæam peruenit: timent omnes: Iosepus conspiciens non posse repugnare in Tyberide confugit.

CAP. VIII.

Vespasianus uero ipse Galilæam cupiens inuadere: ex Ptolemaide proficiscitur ordinato militum itinere: sicut Romani consueuerunt. Auxiliatores uero qui leuius armati essent: itemq; sagittarios præire iussit ad repentinos incurfus hostium cohibendos: & ut suspectas atque oportunas siluas insidiis scrutarentur: cum quibus etiam erat Romanorum armata portio equites peditesq;. Eos autem sequebantur de singulis hecatontarchiis decem armaturam suam ferentes mensurasque castrorum. Post hos stratores uiarum ibant: qui aggeris maligna corrigerent: ac deuia complanarent: siluasque obstantes præciderent: ne perplexo itinere fatigaretur exercitus. Deinde suas itemque subiectorum sibi rectorum sarcinas: & tuitionis causa multos cum his equites ordinauit. Post quos ipse ueniebat: lectos pedites equitesque

necnon & lancearios secum ducens. Equitumq; præterea suorum agmine comitatus. De singulis enim turmis proprios centum & uiginti eqtes deputatos habebat. Hos sequebantur qui expugnandis ciuitatibus machinas & cætera tormenta portarent. Deinde rectores: iteq; præfecti cohortibus: Chiliarchi stipati lectis militibus. Et post hos circum aquilam signa alia: quæ omnibus apud Roma nos agminibus præest: quod & uniuersarum auium regnum habeat: & sit ualidissima. Itaq; illam & principes: itidem sequebantur cornicines: & post eas acies in latitudinem senis digesta militibus. Hisque adhærebat ex more quidam hecatontarchus: disciplinæ atq; ordinis custos. Serui autem singulorū agminum cincti cum peditibus erant: mulis alijsq; iumentis aduehentes militum sarcinas. Omnium uero agminum postrema erat mercenaria multitudo: eamq; armorum coactores sequebantur armati pedites equitesq; non pauci. Itaq; peracto itinere Vespasianus cum omni exercitu ad fines Galilee peruenit: ibiq; positis castris quamuis promptos ad bellum milites continebat: una & ostendendo exercitum quo hostes metu percelleret: spatiumq; indulgēdo pœnitentis: si quis ante prælium uoluntatem mutaret. Nihilominus autem murorum instruebat obsidium. Itaq; multos quidem rebellionis fugere uel solus fecit ducis aspectus: metum uero uniuersis incussit. Iosepus enim eiusq; socii qui non longe a Sephorim castra posuerunt: ubi bellum appropinquare cognouerunt: & iam iamq; Romanos prælio secum congressuros non modo ante pugnam: sed anteq; hostes omnino conspicerent fuga disiecti sunt. Cum paucis autem relictis Iosepus ubi se animaduertit neq; ad excipiendos hostes sufficētem manum habere: iudæorumq; animos concidisse ac si fides his haberetur: plærosq; libèter ad hostes defectum ire. iam tum quidem bello omni quiescebat quam longissime autem periculis abesse decreuit abductisq; qui secum remanserant in Tiberiada confugit.

Vespasianus ciuitatē Gadarēsiū capit Iosepus mittit hierosolymam litteras: si cupiant sedus uel bellū cū romanis: si bellū mittāt condignū exercitū ut possint repugnare Romanis. CAP. IX.

Vespasianus autem Gadarēsiū ciuitatem aggressus primo impetu capit: q; eam pugna/ci multitudine uacua repperisset. Deinde hinc transgressus interius cunctos etiam pu-beres interfecit: cum Romanos odio gētis & cladis memoria quam pertulerat Cestius nullius ætatis misericordia commoueret. Incendit autē non solum ciuitatē: sed et oēs circū uicos & municipia quædā peni us desolata. Nonnulla uero quorum habitatores ipse cœpisset. Iosepus autē quā tuitionis causa optauerat ciuitatē ipse metu repleuit. Nam Tyberien-tes nunquā eum nisi de cōi bello desperasset in fugam uersum iri credebant: neq; in hoc eos uoluntaris eius fallebat opinio. Videbat enim res Iudæorum quorsum euaderēt: unamq; illis uiam salutis esse si propositū mutauissent. Ipse uero quamuis adhuc speraret a Romanis ueniam tribuendam mori potius uoluisset quā prodita patria cum dedecore administrationis sibi creditæ apud illos fœliciter agere contra quos fuerat missus. Decreuit igitur Hierosolymam primatibus quæadmodum sese res haberent cum fide perscribere: ne uel nimis extollendo uires hostium timiditatis postmodū at-queretur. Vel minus aliquid nunciando fortasse cœpti etiam pœnitētes ad ferociam reuocaret: atq; si fœdus eis placeret cito rescriberent aut si bellandum esset dignum ei contra Romanos exercitum mitterent. ille quidem hac epistola scripta mature dirigit qui in Hierosolymam litteras ferret.

Vespasianus agrediēs rescindere Iotapata montē ubi iudæi plurimi cōfugerāt: ciuitatē circūualare iubet p milites ipse pificis: ponit castra: aggeres facit ad oppugnandum ciuitatē Iosepus curat ut muri ciuitatis altius p.xx. cubitos eleuent quod Romanos multū pterruit. CAP. X.

Vespasianus autem Iotapata excindere cupiens: nam in eam plurimos hostium refugisse cognouerat: & præterea ualidissimum hoc eorum esse receptaculum præmittit pedites cum equitibus qui montanum iter cœquarent saxis asperum ac peditibus quoque difficile: omnino uero equitibus inuium. Et hoc quidem quadriuo fecere quod iustum est latamque aperuere exercitui uiam. Quinto autem die Iosepus qui mensis maii uigesimus & primus erat: prior in Iotapata ex Tyberide uenit: abiectosque Iudæorum spiritus erigit. Cum uero transitum eius Vespasiano quidam transfuga nunciasset: utq; mox ciuitatem peteret incitaret: ueluti cum ea totam Iudæam capere posset. si Iosepum subiugasset. Hoc ille nuncio proxima fœlicitate pcepto dei prouidentia factum ratus: ut qui hostium prudentissimus uideretur: ultro se etiam in custodiam traderet uoluntariam: statim quidem cum equitibus mille Placidum præmittit: unaque decurionem Ebutium tam manu quam prudentia uix insignem circūualare ciuitatem iussos: ne clam in de Iosepus elaberetur. Postero autē die cuncta manu comitatus ipse consequitur. & post meridiem usq; acto itinere ad Iotapata peruenit. Abductoq; in septentrionalem eius partē exercitu in quodam tumulto castra ponit distante ab urbe stadiis .vii. consulto autē quam maxime conspici ab hostibus affestabat: ut uisu attoniti mirarentur. Quod etiā factum est eosque tantus continuo stupor inuasit: ut muris egredi nullus auderet. At Romanos quotidie ambulando fatigatos ciuitatē statim aggredi piguit ob eandē cām duplici acie circundato oppido: tertiū extrinsecus agmen equitū posuere: oēs Iudæis exitus obstruentes: sed ea res illos in salutis desperatione audaciores effecit: quippe in bello nihil est necessitate pugnacius. Itaq; postridie impetu in muros facto iudæi primo quidem locis

suis manentes: Romanis castra ante muros habentibus resistebant. Postea uero quam Vespasianus & sagittarios & fundibulatores: omnemque iaculorum multitudinem adhibitam: missilibus in eos permisit uti: atque ipse cum peditibus in aduersum collem unde murus expugnabilis erat niti coepit: tunc ciuitati metuens Iosephus & cum eo cuncta Iudæorum prosiluit multitudo: omnesque in Romanos pariter irruentes: procul a muris eos deterruere multa manu simul & audacia patrando facinora: neque minora patiebantur tunc quam faciebant. Nam quantum ipsos salutis desperatio tantum pudor incendebat Romanos. Et hos quidem peritia cum fortitudine: illos autem duce iracundia ferocitas armabat. Denique cum toto die pugnatum fuisset: prælium nox diremit: in quo Romanorum plurimis sauciatis tresdecim interfecti sunt: Iudæorum autem cum sexcenti essent uulnerati septem & decem ceciderunt. Nihil quoque minus Romanis postridie iterum irruentibus occurrunt: multosque fortius restiterunt: ex eo scilicet fiduciam nacti: quod eos pridie præter spem sustinuerunt. Sed eos quoque pugnaciores experti sunt: quod eorum iracundiam pudor incenderat: uinci credentium nisi cito uicissent. Itaque per dies quinque Romanis minime ab aggressionem cessantibus Iotapatæ excessusangebantur: murisque fortius oppugnabantur. Et neque Iudæi uires hostium formidabant: neque Romanos difficultas oppidi capiendi lassabat. Et enim Iotapata paulominus tota rupes est: ex aliis quidem partibus undique uallibus immensis præceps: ut earum altitudinem oculis deprehendere cupientium aspectus ante deficiat. Ab una uero tantum boreæ parte adiri potest: ubi per transuersum latus desinentis montis edificata est. Quod quidem ipsum muro ciuitatis Iosephus fuerat amplexus: quod inaccessa essent hostibus superiora cacumina. Aliis uero circum montibus tecta priusquam in eam perueniretur: a nullo poterat conspici. Iotapata quidem sic erat communita. Vespasianus autem & cum natura loci simul certandum putans: & cum audacia Iudæorum incipere obsidionem acriter statuit: aduocatisque sibi subditis de aggressu deliberabat. Cunque aggerem fieri placuisset: qua parte murus facilis erat accessui: totum ad comparandam materiam misit exercitum: oppidoque propinquis montibus excisis: magnaue ui lignorum & lapidum congregata: scutisque minoribus siue ancylibus ad euitanda iacula desuper missa per ualles dispositis: sub eorum defensione aggerem construebant. Nulla autem noxa uel minima telorum erat quæ de muro iacerentur. His autem alii terram ex propinquis tumulis eruentes sine intermissione suppeditabant: cunctis trifariam distributis: nullus erat ociosus. At Iudæi super eorum tegmina saxa ingentia & omne telorum genus immittebant: quæ licet minime penetrarent: magnos quidem crepitas dabant: & horribile impedimentum erat operantibus. Tunc igitur Vespasianus machinis missilium circumpositis: erant autem omnes. clx. in eos qui super murum astarent iussit tela contendere: similique ex balistis lanceæ percurrerent: saxaque tormentis ingentia mittebantur: ignisque & sagittarum frequentissima multitudo: quæ non solum murum: sed etiam tutum intra iactum earum spacium Iudæis inaccessum. fecere. Arabum uero sagittariorum manus & iaculatores: itemque fundibulatores & omnes machinæ talis operabantur. Neque tamen his Iudæi prohibiti ne desuper ulciscerentur quieti erant: sed excurrendo per cuneos more latronum tegmina operantium dissipabant: nudatosque feriebant: ut si quando illi cessissent aggerem dissipabant: uallorumque munimenta cum ancylibus igni tradebant: donec Vespasianus cognito huius incommodi causam ex distributione operum contigisse: quod interiecta spatia Iudæis locum aggrediendi præberent: adunauit tegmina coniunctisque pariter uiribus obreptiones hostium præpeditæ sunt. Erecto autem prope aggerem: pauloque minus æquato propugnaculo: indignum esse ratus Iosephus nihil contra moliri quod oppido saluti foret: conuocat fabros murumque altius iubet extolli. Cum illi iam multis obstantibus iaculis minime ædificare posse firmaret: hanc eis defensionem excogitauit. Sudibus fixis per eos bouum coria extendi præcepit: quæ missos tormentis lapides sinuata susciperent: quibusque repulsa tela cætera dilaberentur: & ignis humore languesceret. Hisque ante fabros oppositis illi murum die noctuque operando: ad uiginti cubitorum altitudinem erexerunt crebris etiam turribus in eo constructis pinnisque ualidissimis aptatis: que quidem res Romanis iam intra ciuitatem se esse credentibus magnum somnium comparauit: tam Iosephi molitione quam oppidanorum obstinatione perterritis.

Vespasianus certans pluribus diebus uidens non posse capere ciuitatem statuit obsidere eam ut cogere inopia rege redere uidens nolle eos redere: iterum ad certandum se conuertit Iosephus cogitat de fuga cum suis: populus hortatur ne recedat: ipse dicit melius: qui parabit alium exercitum quo reuocabit Vespasianus ab eis: statuit remanere: se parat ad prælium: egreditur multis iurationibus Romanos egrediens Vespasianus nollens cum desperatis congregari iubet ut armati declinent impetum.

CAP. XL.

T Vespasianus & calliditate consilii & hostium audacia magis irritabat: quoniam recepta ex munitione fiducia Romanos ultra incurfabant: quaque dies singulos plura cateruatim & cuiuscumque modi latrocinale doli & eorum quæ casus obtulisset rapinæ aliorumque incædia fiebant donec Vespasianus retento milite a pugna statuit obsidere ciuitatem: ut eam usui necessario penuria caperet. Aut. n. coactos inopia sibi supplicaturos: aut si ad finem usque in eadem pertinacia

durauissent fame consumendos eius habitatores putabat: multoq; faciliores pugnae fore: si post interuallum rursus anxii incubuisset. Itaq; omnes exitus eorum asseruari praecipit: illi autem frumentum quia neque fons erat intra ciuitatem & imbre contentis eius habitatoribus rara est in illo tractu aestiuis mensibus pluuia. Quo tempore obsessi etiam hoc uehementius afficiebantur: quod arcendae siti fuerat excogitatum quodq; fieri ac uelut omnis aqua iam defecisset aegre ferebant. Iosephus enim obsidionem faceret: quam sperabant iam tunc potus mensuram ciuibus ministrabat. Illis autem conseruari aquam penuria grauius esse uidebatur: amplioemque cupiditatem mouebat quod ius bibendi liberum non haberent: ac uelut ad extremam sitim peruentum essent labori cedebant. Hoc autem modo affecti Romanos latere non poterant qui eos ex aduerso colle trans murum in unum confluere locum: & aquae mensuram accipere prospectabant. Quo etiam ballistarum peruenientibus talis plurimos occidebant. Vespasianus quidem non multo post exhaustis puteis ipsa sibi necessitate traditum iri ciuitatem sperabat. Iosephus autem ut hanc eius spem frangeret iussit quamplurimos per murorum pinnas dimersa undis atque humida uestimenta suspendere: ut omnes repente aqua perfluerent. Ex quo moeror simul Romanis ac timor erat: cum tantum aquae uiderent eos ludibrio consumere quos potus indigere credebant. Denique dux belli etiam cum ipse quia penuria ciuitatem posse capere desperasset: iterum consilium ad uim atque arma conuertit. Iudaeis id quoq; maxime cupientibus. Nanque nec se nec ciuitatem saluam fore credebant priusquam fame uel siti perirent mortem bello optabant. Iosephus tamen praeter hoc aliud consilium quo sibi copia pararetur per quandam uallem deuiam: propterea quia minus curiose habitam a custodibus excogitauit. Mittendo enim per occiduas eius partes litteras ad quos uellet iudaeos extra ciuitatem degentes ab his omnia usui necessaria & quae in ciuitate defecerant accipiebat mandato com meatibus ut praerunque ad excubias repararent terga uelleribus tecti: qui si eos nocte uidissent canum similitudinem mentirentur. Idque factitatum est donec eius fraudem uigiles persenserunt: uallemque cinxerunt. Itaque tunc Iosephus non diu ciuitatem sustinere posse prospiciens: suamque pariter salutem si uellet remanere desperans cum optimatibus de fuga tractabat. Verum id populus sensit: & circumfusus ne sese negligeret precabatur in quo solo recumberent. Ipsum enim saluti esse ciuitatis manentem: uelut omnes eius causa alacri essent animo certaturi. Quod si etiam capiantur eundem solatio esse. Decere autem illum nec inimicos fugere nec amicos deserere: aut quasi ex nauis tempestate oppressa desilire qui ad eam tranquillo mari uenisset. Ipsum enim magis demersurum esse ciuitatem cum iam nemo audebit hostibus repugnare si discessisset cui confiderent. Iosephus autem quod sibi cauere occultans illorum commodo se exitum parare dicebat. Nam intra ciuitatem manendo neque seruatis grande aliquid se esse profuturum: & si caperentur una cum his esse frustra perituram. Obsidione uero liberatus extrinsecus maximo eius emolumento fore. Mature. n. congregatis ex territorio Galilaeis alio bello Romanos ab eorum ciuitate reuocaturum. tunc autem non uidere quod apud eos residens utilitatis afferret: nisi quod Romanos ad obsidionem magis incitaret: ut se caperent magnipendentes. Quem si fugisse cognouissent multum esse de obsidionis impetu remissuros. Non flexit his populum Iosephus: sed hoc cunctis se magis incendit. Denique pueri & senes itemque mulierculae cum infantibus flentes ad pedes eius accedebant: eumque omnes complexi tenebant: & ut fortunae socius sibi remaneret cum ululatu supplicabant. Non inuidia salutis eius quantum ego arbitror: sed propria spe. Nihil enim se mali remanente Iosepho existimabant esse passuros. Ille autem si quidem paruisset haec preces esse ratus: custodiam uero si per uim cogere: multum enim ex intentione discessus etiam querelarum misericordia fregerat remanere statuit. Communique desperatione ciuitatis armatus: & nunc tempus est dicens pugnam incipere: cum spes nulla salutis est: pulchrumque uitam pacisci pro laude ac forti aliquo patrato facinore in memoriam posteritatis occumbere: ad opera sese conuertit. Cum pugnacissimis egressus disiectis custodibus usque ad Romanorum castra excurreret: & nunc pelles aggeribus impositas sub quibus tentabant discerpere: nunc operibus ignem immittere. Postero namque die similiter ac tertio per aliquod dies ac noctes bellando non laborabat. Sed Vespasianus Romanos his incursum male affectatos aspiciens. Nam & terga dare Iudaeis pudebat: & fugientes insequi armorum pondere tardabantur: cum Iudaei semper per aliquid agentes priusquam paterentur in ciuitatem refugerent: armatis imperat ut eorum impetum declinarent: ne uel cum hominibus mortis audis manum confererent. Nihil esse fortius desperatis. Restingui autem illorum impetus si proposito careant quasi flamma si materiam non inueniat. Ad hoc oportere Romanos cautius quaerere uictoriae augendae possessionis causa: non ex necessitate bellantes: per sagittarios autem Arabum & Syriae & fundibulatores: perq; saxa tormentis emissa plerumq; repellebat Iudaeos. Nulla enim telorum machina quiescebat. Illi autem his quidem male acceptis cedebant: uerum eminus missa inter iactum subeuntes sauius Romanis instabant: cum neq; corpori: neq; animae parcerent: sed per uicem utrinq; pugnant: suorumque quisque laboribus inbuenientes.

Admouet Vespasianus arietē muris: muri concutiuntur machinis: cogitat Iosephus quō ictus arietis refellat: Romani e contra aliud genus machinant: Iosephus cū focus igne concremarūt Romano-
rū propugnacula & aggeres ita ut spatio unius horæ oīa sint concremata. CAP. XII.

i Gitur Vespasianus ultro se existimans longitudine temporis hostiumq; incurſibus obſideri: cum prope iam muris aggeres æquarentur: arietem admoueri præcepit: est autē aries immensa materia malo nauis assimilis: cuius summū graui ferro solidatum est in arietis effigie fabricatū: unde etiam nomen accepit. Dependet autem funibus medius ex trabe alia uelut ex trutina palis utrinq; fultus bene fundatis. Retrorsum autem magna uirorum multitudine repulsus: hisdemq; simul rursus impellentibus missus in fronte prominēte ferro mœnia percutit: nec est ulla tam ualida turris: aut muroꝝ ambitus adeo latus: ut etsi priores ictus fortiter sustinuerit: assiduos uincat. Ad huius periculum rei duci Romano tranſire placuit: sui capere oppidum properanti quoniam pernicioſa uidebatur obſidio Iudæis minime quiescētibus. Itaq; Romani quidem balistis cæterisq; missilium machinis ut facilius ferirent qui de muris obſtare tentarent: adhibitis utebantur: neq; sagittarii aut fonsibulatores longius aberant. Cum uero ea causa murus nemo auderet ascendere ipsi arietem applicabant gradibus desuper itemq; pellibus septum tam pro sui defensione quam machinæ. Et primo quidem impetu mœnia concussa sunt clamorq; oppidanorum uelut iam capti essent maximus factus est. Iosephus autem eūdem locum feriri: neq; multo post murum disturbatum iri prospiciēs: quo cōmento uim machinæ paulatim falleret excogitauit. Saccos enim paleis refertos qua semper impetum arietis feriri uiderent demitti iussit ex muro: ut eo modo secundi ictus errarent: aut etiam excepta uulnera laxitas frustraretur. Quæ quidem res multum Romanis moræ attulit: Nam quocunq; hi machinam conuertissent: contra illi qui super murū stabant palarum traduentes saccos ictibus supponebant: nihilq; murus percussione lædebatur: donec etiam Romani aduersus hoc aliud machinati sunt. Proceris enim contis exhibitis: in his summis falces quibus saccos inciderent alligarunt. Cum autē hoc modo efficax esset opus arietis ac murus quia recens ædificatus erat ictibus cederet: quod reliquum erat Iosephus: eiusq; socii ad ignis auxiliū se contulerunt accensumq; totum quod aridæ fuit materiæ: tribus ex locis pariter inflammare unaq; machinas & propugnacula Romanoꝝ & aggeres concremarūt. Illi uero non sine malo subuehebant audacia simul eorū territi: & ne adiumento essent flammis præuertentibus impeditis: quæ arietem naſtæ fomitem & præterea bitumen ac picem: nec non etiam sulfur opinione citius uolabant operaq; Romanoꝝ multo labore curata unius horæ spatio possederant.

Quidā uir Iudæus saxo subleuato & demisso caput arietis fregit: hic fixus est quinque sagittarū uulneribus decidit tandem alii duo uiri Romanoꝝ aciem præperunt: Iosephus uero & cætera multitudo incendit machinas Romanis lugentibus. CAP. XIII.

h Ic etiam uir quædam Iudæus prædicatione ac memoria dignus inuentus est Samæi filius Eleazarus: cui Saab Galilææ patria fuit. Is enim saxū ingens alte sublatum tanta uisu per arietem ex muro dimisit: ut machinæ caput obrumperet: idq; ex mediis hostibus saltu ad eos delatus auferret: nulloq; metu reportaret ad murum. Postremo tanquā signo quo tæla mitterent hostibus positus nudo corpore quinque sagittarū uulneribus fixus est: earūq; nulla respectu ubi murum ascendit unde uideri ab oībus poterat eius audacia ibi cōstitit: compunctusq; dolore plagarum cū ariete decidit. Post hunc fortissimi extiterunt duo fratres Netiras & Philippus de uico Ruma Galilæi. Qui cum super milites decimæ legionis profuissent rāto impetu uicq; transgressi sunt ut & aciem Romanoꝝ perumperent quousque aduersum ierant oēs in fugam uerterent. Præter hos Iosephus quoq; & cætera multitudo raptis ignibus machinas & refugia cum opibus quinque itemq; decimæ & eius quæ terga dederat legionis incendant. Cæteri autē qui mox cōsecuti sunt & instrumenta & omne genus materiæ obruere.

Vespasianus in planta pedis uulneratur totus exercitus turbatur superato dolore uulneris sæuius bellum in Iudæos incitauit: pugnatur fortiter utrinq; cædit murus ictibus machinarum ad matutinas uigilias illi uero munere partem illam. CAP. XIII.

r Urfus autē Romani post meridiem erectū arietem ad eā muri partē quæ pridem quassata fuerat appulserunt: ubiq; defensorem eius quidam Vespasiani plātam sagitta percussam leuiter uulnerat: quāuis tæli spatio defecisset. Maximam tunc id Romanis perturbationē fecit. His. n. qui prope aderant uiso sanguine perterritis per oēm famam cucurrerunt exercitū relictaq; obſidione plātiq; cū stupore atq; formidine ad ducē belli concurrebāt: & ante oēs. Titus aderat metuens patri. Vnde cōtingit ut & beniuolentia circa rectorem & filii trepidatio confunderet multitudinē. Facile tunc pater & timore filiū & perturbatione liberauit exercitū: Superato. n. dolore uulneris & ab oībus qui sui causa pertimuerunt cōspici studens bellū in Iudæos sæuius incitauit. Nā uelut ultor ducis quisq; oē periculum adire cupiebat: & clamore alius aliam ad hortantes murū petebant. Iosephus autē cum suis sociis licet assiduis balistarū itemq; tormentorū ictibus caderent nequaquam tamen deterrebātur a muro: sed flāmis & ferro & saxis eos aspere q arietē

protecti palmis impellerent. Nihil autem aut parum proficiebant cum sine intermissione procumbe-
rent in conspectu hostium positi: quos ipsi contra videre non possent. Namque & suis ignibus collu-
centes tanquam si dies esset & certum erat hostibus signum quo tela dirigerent: machinisque procul
non apparentibus missilia cauere non poterant. Ergo propterea non tam balistarum quam iaculo-
rum ut simul multi transfigebantur: missaque machinis saxa & murorum pininas auferebant & fran-
gabant angulos turrium. Virorum autem nulli tam fortiter constipati erant: ut non usque ad extremam
aciem saxi magnitudine ac uolentia sterneretur. Sciet autem aliquis huius machinae uis quantum
ualet ex his quae illa nocte contigere in muro cuidam ex circumstantibus. Iosepo caput auulsum esse
eiusque ad tertium stadium ueluti funda excusa caluaria interdiu quoque praegnantis foeminae secto
uero ad dimidium stadium infans abactus est: tanta tormento uis fuit. Ergo machinis terribilior
erat impetus & missilium strepitus. Crebri autem mortui cum ad mortuos deiicerentur sonabant & acet-
bissimus quidem intus excitabantur mulierum tumultus extrinsecus autem occumbentium gemi-
tus concrepabat: totusque ambitus muri: ad quem pugnabatur sanguine confluebat: iamque ascendi po-
terat congestione cadauerum. Montibus autem resonantibus multo amplius horror his ex clamo-
ribus accedebat: nec quicquam illi nocti defuit uel quod auribus uel oculis terrorem posset incute-
re. Plurimi quidem pro Iotapata decertantes fortiter ceciderant plurimi etiam sauciati: & tamen uis
circa matutinas uigilias murus affiduis machinarum ictibus cessit. Cumque illi quidem corporibus atque
armis septi eam partem: quae deiecta fuerat priusque Romani pontes apponerent muniere.

Vespasianus parat exercitus & machinas ad inuadendum urbem recreato prius exercitu: Iosepus co-
gnito consilio Vespasiani ordinat milites ad resistendum: pliat crudelissimo certamine. CAP. XV.

Ane autem Vespasianus ad occupandam ciuitatem iam ducebat exercitum ex nocturno
labore paululum recreatum. Idemque cupiens de conuulsi muri parte alio propugnatores addu-
cere equitum quod fortissimum equis dispositis trifariam collocat ut tecti armis dirutum latus
m undique obsiderent: cunctosque praemanibus ferrent: quod si pontes admoueri coepissent ipsi
plures introirent. Post illos autem pedites ualidissimos ordinauit. Reliquam uero equitum
multitudinem secundum muri spatium per montana loca distendit: ne quis fugiens excidium ciuita-
tis lateret. Deinde qui hos sequerent constituit sagittarios paratas sagittas habere iussos. Fundibula
tores quoque similiter & appositos machinis. Alios autem integris muri partibus scalas applicare praeci-
pit: ut qui hos prohibere tentassent deiectae partis defensionem relinquerent: caeterique omnibus simul
talis oppressi uolentia irrupentium cederent. Iosepus autem hoc consilio cognito per murum quod
integrum labore fatigatos: itemque senes posuit quos ledi non possent. In parte uero collapsa ualidum &
potentissimum quoque senosque ante oes uiros in quibus & ipse fuit ad pericula subeunda: sortitus est: hisque
praecipit ut agminum ululatus ne metu quaterent aures obstruerent: contra sagittarum uero multi-
tudinem communiti protegerent desuper scutis paulatimque recederent donec sagittarii pharetras exi-
nanirent. Si uero pontes a Romanis apponerent: ipsos praesilire mandauit hostibus atque persuasit &
eorum instrumentis resistere: unumqueque uero ita certare debere non quasi conseruandam tueretur:
sed quasi perditam iam patriam uindicaret: atque oculis suis proponere mactari senes ac liberos con-
iugesque suas propemodum ab hostibus capi: iamque futurae cladi iram nunc collectam in auctores eius
effuderent: ita quidem in utroque disposuit. Ciuitatis autem uulgus otiosum mulieres ac pueri postquam
oppidum triplici acie uidere circumdatum: nullus enim ad pugnam translatus fuerat a custodiis strictis-
que gladiis ad partem muri deiectam hostes instare: armisque montana omnia desuper collucere: atque
arabam quaedam sagittariis tela suggerere: tunc extremo ululatu quasi capta urbe consonuerunt: non
ut impendere mala sed ut adesse iam crederes. Quare Iosippus mulieres ne misericordia suorum ani-
mos effoeminarent intra domos cum interminatione concludit silere iussas: ipse uero ad partem mu-
ri quae sibi obtigerat transit: & pontes quidem applicantibus animam non intendit: sed tantam specu-
labatur impetum sagittarum: simul autem ac tubicines uniuersorum agminum congregati sunt pariter
& grauiter infremuit exercitus: signoque dato missis undique sagittis lux obscurari coepit. Iosepi socii
memores praceptorum: & aduersus clamorem obstructis auribus & contra sagittarum uulnera corpo-
ribus communitis cum admouerent pontium machinae ipsi eas cursu: & antequam hostes pedem in his
ponerent occupant: eosque ascendere nitentes praelio deterrebant uaria manu: itaque animi facinora de-
monstrantes: & ne uel in extremis calamitatibus deteriores illis uiderentur: hi qui sine periculo fortes
contra illos etiam curabant. Nec prius a Romanis diuellebant quam uel caderent uel occiderent. Qui
Romanis desiliensibus conflictu iam liberi facillime tela dirigebant.

Die. xx. mensis Iunii Iudaei quos defessi quia non haberent propugnatores quos mitterent: cogitauerunt oleo
seruenti super infuso Romanos oppugnare: ac foeno graeco super sparso ut inde Romani caderent: ui-
dens dux Vespasianus tot male milites peti: eos a bello reuocat & a poena. CAP. XVI.

Taque iudaeis perpetuo dimicantibus cum nec unde mutarent propugnatores haberent
i defessis autem assidue substitueretur proque his quos uolentia repulissent alii succederent
inuicem se adhortati latera copulant: protectique desuper longioribus scutis inexpugna-
bilis globus effecti sunt: totaque acie uelut uno corpore repellendo Iudaeos in muro iam

pedem ponebant: cum Iosephus his rerum angustiis consilio necessitatis adhibito mira est enim machinis excogitandis cum desperatione stimulat. Feruenti oleo profundi milites iubet scutorum coniunctione defensos. Id autem Iudæi multi qui & paratum haberent: & plurimum cito Romanis infundunt: ipsi etiam in eis lacunis missis calore bullientibus hæc res Romanorum ardentium aciem dissipauit: & cum dolore scæuissimo deuoluebantur a muro. Siquidem facile a uertice ad pedes usque sub armatura oleum per totum corpus fluebat: carnemque non secus ac flamma depalcebatur: quæ natura facile calefceret: seroque pro sui pinguedine refrigeret. Thoracibus autem & galleis illigatis incendiis fuga non erat. Nunc autem salientes: nunc incuruati dolore de pontibus decidebant. Ad suos autem tuto recedere contra nitentes non poterant: quoniam facile ab insequentibus capiebantur. Sed neque Romanis uirtus in rebus aduersis: nec Iudæis prudentia defuit: Romani enim licet oleo perfusi mirabilia pati uiderent: tamen in eos qui perfuderant ferebantur præcedentem quisque incurfando tanquam ipse impetum retardaret. Iudæi uero progressum eorum dolo altero deceperunt cum sceno græco decocto pontium tabulata perfunderent: quibus illi dilabentes retrahebantur: & neque fugientium quisquam neque aggredientium firmo posset eniti uestigio. Sed alii quidem resupinati per ipsas pontium tabulas calcarentur: multi uero super aggeres deiicerentur: & qui ceciderunt a Iudæis feriebantur: qui Romanis desilietibus conflictu iam liberti facillime tela dirigebant. Cum autem multa milites mala in hoc perpeti prælio dux uideret: post meridianas eos horas a pugna reuocat: quorum non paucis obtuncatis plures sunt uulnerati. Ex Iotapata uero sex uiris mortuis: plures quam trecenti sautii translati sunt. Hoc autem modo pugnatum est iunii mensis die uigesimo.

Vespasianus tres turres ferro circumdatis erigi fecit plenas iaculatoribus & fundibulatoribus fortissimis: ita ut ex his quæ intra muros erant deserere defensionem muri cogent. CAP. XVII.

T Vespasianus eorum causa qui occiderant consolatus exercitum postquam ita uidet accensum neque tam exortationem quam opus deposceret: aggeres quidem alius tollit. Tres uero turres quinquagenum pedum in excelsum iubet erigi ferro undique tectas: & ut pondere stabiles essent: neque ignibus expugnarentur: easque super aggeres collocat iaculatoribus & sagittariis: itemque leuiorum missilium machinis plenas fundibulariorum quoque fortissimis. Qui cum non conspicerentur propter altitudinem turrium & loricas: ipsi eos qui super murum astarent facillime cernerent: telisque appetent: cum illi neque a uertice uenientes sagittas facile declinarent: neque ulcisci possent quos non uiderent: altitudine quidem turrium librata manu iacula superante ferro aut quo erant septem flammis obstante. Ob hoc igitur defensionem muri deserunt: magisque aggredi tentantibus occurrebant. Et Iotapatæni quidem ita resistebant: quamuis multi in dies singulos occumberent: neque contra mali quicquam hostibus facerent: quæ eos sine periculo lædere non poterant.

Vespasianus mittit Traianum in Epha ciuitatem congregit cum illis tandem superat ciuitatem omnemque præter infantes occidit. CAP. XVIII.

h Idem autem diebus Vespasianus ad finitimam quandam Iotapatæ ciuitatem euocatus cui nomen est Epha nouas res affectantem: & propterea quæ Iotapatænos præter spem restitisse audierat insolescentem: mittit eo Traianum decimæ legionis rectorem: dans ei duo milia peditum & equites mille. Ille autem cum oppidum contra expugnationem munitissimum repperisset: nam præter naturam qua tutum erat etiam muro duplici cingebatur: habitatores uero eius uidisset paratos ad pugnam sibi obuios processisse prælium cum his committit: eosque paulisper reluctatos in fugam uertit: quos uestigiis consecuti Romani exterioris muri ambitum quo confugerant cum ipsis irrumpunt. Secundum autem murum petentibus ciues sui claufere ciuitatem metu. scilicet ne cum his rursus hostes intrarent: profecto autem deus Galilæorum clades Romanis dabit: qui etiam tunc ciuitatis eius uniuersam populam exclusum manibus propriis ad interitum hostibus dedit audissimis cædium: multi enim simul ruentes ad portas multumque nominatim præpositos inclamantes inter ipsas præces immoriebantur: quibus hostes unum murum alterum ciues claufere & inter medios coacti murorum ambitus: multi quidem sociorum suis gladiis transfigebantur: infiniti uero a Romanis interficiebantur: ne uel adolescentium quidem recepta fiducia. Nam præter hostilem metum etiam domestica proditio eorum animos fregerat. Denique moriebantur non Romanos sed Iudæos execrantes: quoad omnes interiere numero hominum. xii. milia. unde Traianus uacuum esse ciuitatem pugnantibus reputans: & si qui adhuc intus essent: nihil eos ausuros esse existimans præ timore imperatori excidium reseruauit. Missisque nuntis ad Vespasianum petit: ut filium Titum dirigeret finem uictoriæ imposituræ: ille autem laboris aliquid superesse ratus cum milite filium misit: hoc est quingentis equitibus & peditibus mille. Qui mature ad ciuitatem profectus sic ordinauit exercitum: ut in læuo quod latere Traianum constitueret: ipse uero in dextro obsidioni præesset. Itaque militibus scalas muris undique applicatibus: cum paulisper de super Galilæi obstitissent continuo mœnia reliquerunt. Titus uero comitesque saltu demissi mature ciuitatem obtinere: tuncque uæhemens cum his qui se intus congregauere pugna commissa est. Nunc p

angusta viarum irruentibus ualidissimis: nunc foeminis ex tectorum culminibus quae forte inuenissent tela iactantibus. Et hoc quidem modo usque ad sextam horam sustinere conflictum. Assumptis autem bellatoribus caetera multitudo & sub diuo & per domos senes pariter ac iuuenes mactabantur. Denique uirilis sexus praeter infantes nullus remansit: qui cum mulieribus abducti sunt seruitio. Interemptorum quidem in ciuitate & in primo congressu numerus fuit quindecim milium: captiuorum autem duo milia. c. xxx. Haec Galilaeis clades contigit quinto & uigesimo die iunii mensis.

Ad Samaritas Cerealis mittitur a Vespasiano: quia eos pronos ad tumultum uidebat: inopiaque quaedam moriebantur: quidam ad Romanos confugiebant: reliquos uero omnes nequiens persuasio placare occidit: erant autem undecim milia & sexcenti.

CAP. XIX.

Ed ne Samaritae quidem alieni a calamitatibus remanserunt: hi namque in monte Garizin qui est illis sanctissimus congregati locis suis expectabant: belli autem minas eorum conuentus ac spem habere uidebatur: nec saltem uicinorum malis corrigebantur: sed inconstantia suarum uirium infirmitate secundis Romanorum rebus exterriti: prona in tumultum uoluntate pendebant. Vespasiano autem placebat motus antecapere: eorumque impetus praenire: nam & si praesidiis tota Samaritica regio cincta erat: tamen eorum multitudo quae conuerant: & conspiratio timebatur. Eaque causa Cerealem quintae legionis rectorem cum sexcentis equitibus tribusque peditum milibus mittit. Ille autem ad mortem quidem accedere praelioque congressi nequaquam tutum esse duxit: quoniam hostes plurimi desuper essent: milites uero circūuallatis undique montibus radicibus tota eos die custodiebant. Euenit autem aquae tunc indigentibus Samaritis etiam graues accendi aestus: erat enim tempus aestatis: neque se rebus necessariis uulgi instruxerat: adeo ut nonnulli quidem una die siti morerentur: multi uero eiusmodi morti seruitium praeferebant ad Romanos transfugere: ex quibus cognito Cerealis illos etiam qui adhuc perseverarent malis infractus montem ascendit: & circum hostes exercitu constituto primum eos a dextera parte hortabatur: atque ut salui esse mallent rogabat si arma proiecissent tutos fore promittens. Denique quia persuadere non posset aggressus eos occidit omnes. Erant autem undecim milia & sexcenti. Haec iunii mensis uigesimo & septimo die gesta sunt atque his calamitatibus Samaritae usi sunt.

Aggeres super altitudinem murorum Iotapatenis efferantur quidam ad Vespasianum uenit profugus ex ciuitate: nunciatus paucitatem ciuium & facilitatem capiendis: Vespasianus exercitum parat nocte hora qua ille docuerat ciuitatem aggrediuntur: & custodes occidunt: ciuitatem ingrediuntur: quidam uero ne oppeterent per Romanos se ipsos interfecerunt: tandem Vespasianus incendi fecit ciuitatem uniuersam.

CAP. XX.

Otapatensis autem diu durantibus: & praeter spem aduersa tolerantibus quadragesimo quidem ac septimo die Romanorum aggeres super muros altitudinem summo elati. Quidam uero ad Vespasianum eodem die profugus uenit paucitatem ciuium & infirmitatem enuncians: simul quotque diuturnis uigiliis praesidiis assiduis consumpti minime quidem ulterius uim ferre possent: uerum dolo etiam caperent si quis instaret. Circa extremam namque uigiliam quando & malorum requiem habere uiderentur: & maxime defatigatos custodes matutinus somnus occupat dormire eos dicebat eademque hora inuadendos esse dicebat. Vespasiano autem qui quidem noscet inter se Iudaeorum quantaque superbia poenas contemnerent transfuga suspectus erat: nam & anrea quidam ex Iotapata captus omne tormentorum genus fortiter pertulit: & tum ne flammis quidem coactus quid intus ageretur hostibus exquirentibus prodidisset mortem deridens cruci suffixus est. Fidere tunc proditori coniectura faciebat. Et fortasse quidem illum uera dicere: ipse autem nihil ex eius fallacia magnam sibi existimans esse metuendi asseruari hominem iussit: & ad occupandam ciuitatem parabat exercitum. Hora igitur quae fuerat indicata ociose ibat ad muros: primusque incedebat Titus cum uno ex Chiliarchis Domitio Sabino: paucis ex quintadecima legione comitatus: interfectis autem uigiliis in ciuitatem ingrediuntur: & post eos sexus quidam Cerealis chiliarchus & Placidus subiectos milites introducendo. Arce uero occupata cum hostes in medio oppido uersarentur: iamque plene dies esset: nec tunc quidem illi qui capti tenerentur adhuc excidium sentiebant multo labore somnoque pariter dissoluti. Et si quis euigilasset: nebula uisus eius heberante: quae casu tunc plurima se circum oppidum funderet: donec totus irrupit exercitus: soloque malorum periculo ex suscitati morientesque demum se perisse crediderunt: Romanos autem memores quae obsidionis tempore pertulissent: neque parcendi cuiquam neque miserendi quaequam tangebatur cura. Sed ex arce plebem ad prona compulsum facillime trucidabant: ubi loci difficultas pugnacibus negaret copiam resistendi. Circūuiarum namque angustiis pressi ac per decliua dilabentes fluente desuper bello obtegebantur: id multos etiam qui circa Iosephum lecti erant ut manibus propriis liberarentur inmutauit: nam cum se uiderent Romanorum neminem posse occidere ne Romanorum manibus oppeterent praenauerunt: & in extrema parte ciuitatis congregati semet interfecerunt. Quicumque tamen uigilum primi capti ciuitatem senserunt in quadam turri septentrionali fuga recepti aliquandiu quidem resisterunt. Deinde circumclusi hostium multitudine sero dextras dedere: hisque instantibus mortem suam aequo animo praebuerunt. Potuissent autem incruentae Romani obsidionis sine gloriari: nisi unus ex ipsis occidisset Hecatontarchus

Antonius peremptus insidiis: nam quidam ex his qui ad speluncas confugerant: erant autē plurimī rogabant Antonium dextram sibi porrigere ad fidem salutis ac p̄sidium quo tutus ascenderet. Cūq; his manum porrexisset incaute super ille hasta p̄uentum in inguine perculit statimq; confecit: illo die quid immansissimam multitudinem peremere Romani. Postea uero secutis diebus scrutando latebras per cuniculos & speluncas omnem ulciscabantur aetatem p̄ter infantes ac fœminas. Itaq; captiui quidem mille ducenti congregati erant: quadraginta uero milia cōnumerata sunt excidii tēpore pugnisq; superioribus mortuorū. At Vespasianus ciuitatem ipsam excindi iubet: castellaq; eius omnia adhuc exurit. Iotapata quidem ita deuicta est tertio decimo imperii. Neronis anno calendarum iulliarum die.

Iosepus ne a Romanis inueniretur in puteū se dimisit lapidēq; supra imposuit ne uiderent: nocte exibat percutans si posset euadere: indicatur per quandam mulierem mittit ad eum cum fide uerba: timebat uero iosepus in somnis simulachra ei apparent deprecatur deum. in manus Romanorū se cōmittit: habita prius oratione ad socios.

CAP. XXI.

Romani uero iosepum requirentes & propria indignatiōis cā: & quod imperatori op̄e precium uidebatur: captus. n. maxima pars belli esset: mortuos itaq; abditos rimabant: ille autē in exitio ciuitatis fortunæ quodam usus auxilio per medios se hostes surripuit & in quēdam profundum puteū saltu demissus est: cui amplum specus adiunctum erat: latere quod supra scrutantes uidere non possent. Vbi. xl. quidem insignes uiros latitantes offendit: rerumq; utilium apparatus: qui non paucis diebus sufficeret. Hostibus autē oīa complexis interdū quidem se occultauit. Nocte uero ascendens uigilias explorabat ut fugeret. Cūq; oīa undiq; ipsius causa maxime custodirentur. neq; fallendi spes esset in speluncā iterum descenderat: biduumq; ibi delituit. Tertia uero quadam die capta quadam muliere quæ cū ipsis fuerat indicatus est. Tumq; Vespasianus propere duos chiliarchos Paulinum: & Gallicanum iussos pacē dare iosepo & bene hortari eū ut ascenderet mittit. Quibus tamen ille rogantibus postquā ad eum uenerunt fidē que pro salute dantibus minime paruit. Ex his autē magis quæ pati meritis esset qui plurima cōmississet: quam ex naturali mansuetudine rogantiū suspitionem colligens uelut ad p̄nam euocaretur timebat: donec Vespasianus tertium quoq; chiliarchum Nicanorem iosepi notū atq; olim consuetum dixit: is autē quā dulce ī eos Romanorū eēt ingeniū: quos semel subiugasset referens quodq; ipse iosepus uirtutis cā magis admirabilis quam inuisus ducibus haberetur: essetq; imperatori studiū nō eum ad supplicium ducere quod ēt sine deditioe sibi liceret exigere: sed conseruare potius uirum fortem. His addebat q; ne Vespasianus si quid dolo moliretur amicū ad id mitteret ut in re optima pessimam hoc est perfidiam p̄texeret amicitia: neq; semetipsum illi ut amicū falleret obtemperaturū fore. Verum iosepo etiam post Nicanoris dicta hæsitante milites quidē irati speluncæ ignem submittere properabant. Sed retinebat eos belli ductor uiuum iosepum capere plurimipendens. Nicanore autē uahementer instāte ubi etiam hostilis multitudinis minas comperit iosepus. nocturna somnis reminiscitur quibus ei deus & futuras iudæorū clades: & quæ Romanis essent euentura principibus ostendit. Erat autē interpretandis quoq; somniis idoneus & cōiectare quæ ambiguedi uinitus diceretur sciebat. Qui & sacros prophetarū libros nouerat q; & ipse sacerdos esset & parentibus sacerdotibus procreatus: illa igitur hora quasi deo plenus & recentium somniorū quæ uiderat horrenda simulachra mente complexus occultas preces deo offert. Et quia iudæorum inquit labefactari tibi rē placuit. Fortuna uero ad Romāos tota migravit: animamq; meam quæ futura p̄diceret elegisti. Dū quidem manus sponte Romanis & uiuo. Testor autē q; non proditor: sed tuus minister ad eos ibo. Simul his dictis Nicanori consentiebat. Verū qui una confugerant iudæorū postquam intellexerūt iosepum rogantibus cedere uniuersi circūstantes clamabant. Certe plurimum ingemiscere leges patriæ ubi sunt quæ iudæis deus annuit: quibus mortem contēnentes aīas indidit: uita iosepe captus es: lucēq; pateris intueri seruiētem q̄ cito tui oblitus est: q̄ multos pro libertate mori persuasisti? Falsam profecto opinionē fortitudinis habeas: falsamq; prudentiæ si salutē apud eos speras cum quibus ita dimicasti: aut si hæc etiam certa sunt ab illis tamen te seruari cupis. Sed quāuis te Romanorū fortuna tui obliuione perfuderit: & nos tamen patriæ gloriæ consulentes & dextrā tibi & gladium cōmodabimus: Tu uero siquidem sp̄ote mori dux iudæorū: sin uero inuitus: proditor morieris. Vix hæc elocuti sunt: & intentatis ei gladiis occidendū illum cōminabantur si Romanis pareret. Timēs igitur impetū iosepus & se dei p̄ceptorum proditorē esse ratus: si ea non enūciasset morte p̄uētus argumentis eos philosophiæ necessario tractare incipit. Et quid. n. tantopere inquit o sotiū propriæ cædis auidi sumus: aut cur amicissimas inter se res corpus & aīam in dissensionem uocamus: mutatum me esse quispiam diceret? Sed Romani hoc sciunt optimū esse in bello mori: sed lege belli hoc est a uictoribus trucidari: proinde siquidem Romanorū ferrū deprecor uere meo gladio meaq; manu sim dignus. Sin illi hosti parcendū putant: quam iustius nos ipsi nobis peperimus? Quippe stolidū est eadem circa nos admittere: pro quibus ab illis dissensimus. Pulchrum. n. eē p̄ libertate mori: & ipse fateor: pugnando tamē & illoꝝ manibus qui eam p̄ripere: nunc autē neq; p̄lio nobis ob

stant: neque nos interficiunt. Itidē autem timidus est habendus qui mori nō uult cum opus est: & qui uult cum non oportet. Præterea quis nam metus prohibet ad Romanos ascendere? nēpe mortis. Ergo eam quæ ab hostibus dubiæ suspecta formidinis est: eam certe ipsi nobis irrogabimus. Verum seruitutem dicet aliquis? Valde quidem nunc liberi sumus. At uiri fortis est semet occidere: immo uero ignauissimi quantū opinor. Nam & gubernatorem timidissimum puto: qui tempestatem metuens ante uim turbinis nauem spōte submergit. Quin ēt propria manu perire a cōmuni omnium animalium natura discrepat: eoq; modo in creatorem nostrū summum scelus admittitur. Nullum est aial quod ex industria uel per se moriatur. Siquidem naturæ lex ualidissima ut uelint uiuere in oibus sita est: siccirco & quod nobis adimentū id putant hostes ducimus & insidiatores pœna prosequimur. Deum uero indigne ferre nō arbitramur: cū domum eius homo despiciat? Ab illo. n. accepimus ut essemus: rursumq; ut esse desineremus illi reddendū est. Corpora quidem cūctis mortalia sunt ex cauda materia fabricata. Anima uero semper immortalis est: deniq; pericula ī corporibus collocata. Si quis ergo depositum hoīs surripuerit aut male tractauerit: pessimus statim ac perfidiosus habet. Sic dei depositum ex proprio corpore qui eiecerit eū se latuisse quē læserit æstimabit? Et seruos quidē fugientes ulcisci iustum creditur: quāuis nequaquam dominos fugerint: ipsi uero deum fugientes: & optimū deum impie facere non uidebimur. An ignoratis q; eoꝝ qui lege naturæ uita exeunt ac ceptūq; deo debitū soluunt cū id qui dedit recuperare uoluerit perpetua laus domusq; ac familia stabiles sunt? puræ autē & quæ inuocantes exaudiatur animæ retinet locū in cœlo adeptæ sanctissimū atq; inde rursum uolentibus sæculis casta corpora iubentur incolere: quoꝝ uero manus in seipos ī sanierunt eorum aīas tenebrosior orchus suscipiet. Pater autē illarum deus auctores iniuriæ per nepotes ulciscitur. Hinc & deo inuisum est: & a sapientissimo legis nostræ conditore coeretur. Deniq; si qui se occiderint apud nos quidem usq; ad solis occasum insepultos abiici decretum est: cum etiā hostes sepeliri fas esse ducemus apud alios etiam dextre iubentur abscindi eiusmodi mortuorum q; in ipsos armata sunt: quoniam ut corpus ab anima: ita manum esse a corpore alienam existimarent. Pulchrum est igitur o socii iusta sentire: neq; humanis cladibus addere ut creatorem oīum impietate lædamus: si salui esse uolumus salui simus. Nec. n. salus apud eos ignobilis est: quibus tantis uirtutem operibus demonstrauius. Sin mori placet ab his occidi pulchrū est qui nos cœperint. Nō mi-grabo ego in hostiū locum: ut ipse mei proditor siam. Multo. n. stolidior sim: quam qui ad hostes uero profugiūt. Siquidem illi salutis cā id faciunt: ego uero interitus & quidem mei Romanorū tamē insidias expeto. Nam si me post uinctas dexteris perimant magno aīo paratoq; moriar mēdaciū perfidiam pro uictoriæ solatio mecum auferens.

Iosephus dehortatur suos a cæde: nequiens reuocare a proposito: oēs se ipsos interfecerunt: ducitur iosephus ad Vespasianum iubet Vespasianus eū custodiri ad Neronē mitteret: iosephus alloquitur Vespasianū seorsum cū filio Vespasiani eūq; dominum & regem orbis prædicit: Vespasianus eum liberat muneribusq; uariis eum donat. CAP. XXII.

Uta quidem in hunc modū iosephus ut a cæde propria socios dehortaretur dicebat. Illi autē obstructis auribus desperatione qua se iam dudū morti deuouerant concitantur: & alius aliunde cū gladiis accurrentes ignauiam exprobrabant: & quasi eū mox percussurus quisq; adoriebatur. Ille autē cum alium nominatim uocaret: alium uultu imperioso intueretur: alterius dexterā præhenderet: alium precibus exoraret uaria mentis affectione: ut in tali necessitate potuit distractos: ferrum oīum a cæde sua prohibebat: nō secus ut fera bestia circūclusa ad eum semper: qui se contingeret ora conuertens. Illoꝝ autem qui ducem in extrema quoq; clade reuerendū putarent debilitabant dextræ: gladiiq; de manibus labebatur: multi spōte cū manus ei afferrent frameas dimittebant: iosepho autē non defuit in ea desperatione consiliū: sed fretus dei prouidentia salutem in periculū mittit. Et quoniā mori decretū est inquit: agite: cædes multas sortiamur & cui obrigerit: manus sequentis occumbat: atq; ita oīum fortuna perambulet: neq; sua dextera quisq; subiaceat. Iniustū est. n. cæteris interemptis ex aliis nequaquā si poenitent saluū esse. Visus est uera dicere: & quod persuasit agitur fors cuiq; obrigit paratam ei: q; sequeretur necē suā præbeat quasi mox etiam duce perituro. Cū iosepho. n. perire uita dulcius æstimabant. Remanlit autē ipse cū altero siue fortuna dici poterat siue dei prouidentia. Consultoq; pspiciens ne uel forte graua retur: uel si nouissimus recessisset gentilis cæde pollueret illi quidē fide interposita ut uiueret persuasit: ille qui. dem hoc modo & Romanorū & domestico bello liberatus ad Vespasianū per Nicanorē ducebatur. Oēs autē Romani uisendi eius gratia accurrebant & cū se circa ducem premeret multatudo uariis tumultus erat. His exultantibus q; captus esset aliis minitantibus: nōnullis autē propius eū uidere certantibus. Et q; lōgius erāt hostē interficiendū esse clamabāt. Qui uero ppius erāt: facta eius reputantes mutatiōe stupecebāt. Rectoꝝ at nemo fuit: q; licet ante irasceret noi eius uiri aspectu nō mitior factus sit. Titū uero pter alios & fortis iosephi aīas in calamitatibus & ætatis eius misericordia capiebat q; liscq; pridē fuisset in plis reminiscētē: & q; lisc nūc sic ī hostiū māibus ituentē. Iubebat itelligere quāta eēt fortunæ potentia: quāq; uelox belli momentū humanarū autem rerum nihil firmū

atq; perpetuum: quam multos etiam tunc ita ut sentiebat ipse ut iosepum miserarentur affecit: pluri
 maq; salutis eius pars Titus extitit apud patrē. Vespasianus tamen quasi missurus eum Cæsari ut cau-
 tissime custodiretur p̄cepit. Quo audito iosepus aliquid soli se deicere uelle ait. Sūmotisq; ab illo oī
 bus aliis p̄ter filium Titū aliosq; duos amicos. Tu qdem inquit Vespasiane tantū hoc putas iosepum
 te habere captiuum. Ego aut̄ maiorē ad te nuntius uenio p̄missus a deo Nisi. n. ita esset. Nūquid ego
 iudæorū legē ignorabam quo ue pacto duces exercituū mori deceret. ad Neronē me mittis. Quid
 ita? quasi qui Neroni usq; ad te successuri sint maneant. Tu & Cæsar & Vespasiane & imperator atq;
 hic filius tuus nunc: me aut̄ colligatū arctius tibi asseruato: nā dominus quidē nō mei solū es tu Cæ
 sar: uerū etiam terræ marisq; ac totius hoīum generis. Me aut̄ ad maiorē p̄enam custodiri oportet si
 ex tempore aut subito in dominū ista confringo. His dictis Vespasianus statim quidē fidem non ha-
 bere uidebatur: ea quæ & iosepum existimabat salutis gratia cōminisci. Paulatim uero ad credendū
 impellebatur: iam pridē illum excitante ad imperiū deo sceptraq; multi p̄mōstrante portētis: sed
 & in aliis ueracē esse iosepum deprāhenderat. Altero nāq; amicoq; qui secretis intererant admirari
 dicente quēadmodum nisi hæc deliramenta sint: neq; iotapatenis de excidio: neq; sibi de captiuitate
 quicquam diuinasset ut a se iram depelleret. Iosepus iotapatenis ait se prædixisse q̄ post diem septi-
 mum & quadagesimum eos maneret exitium: quodque ipsū Romani uiuum essent in custodia
 rētenturi. Hæc in secreto quæsitā Vespasianus ubi uera esse comperit a captiuis: etiam quæ de se dixit
 ser credibilia cōperat existimare: sed neq; custodiam iosepo nec uincula remittebat: uestimentis au-
 tem aliisq; muneribus eum donare benignissimeque fauore non desinebat etiam Tito magnam ho-
 nori eius operam cōmodante.

Vespasianus in Ptolemaida reuertitur multi clamant de excidio iosepi ipse nihil respondebat: le-
 giones duas mittit hyematū Cæsaream: quasdam scythopolim. CAP. XXIII.

Varto aut̄ die mensis iulii Vespasianus in Ptolemaida reuersus: inde in loca maritima
 Cæsaream peruenit: iudææ maximā ciuitatem & quæ maiorē incolarum partē Græcos
 haberet: igitur & exercitū & rectorem indigenæ omni fauore ac benignitate suscipiunt
 affectu quidē quo Romanos diligenter plus autē illoq; qui excisi fuerant odio: unde et̄
 multi quidē simul ut de iosepo supplicium fumeret cū clamore p̄cabantur. Vespasianus
 aut̄ de ista quidē petitione uelut ab inconsulta multitudine oblata nihil respondendo diuoluit. Le-
 gionū uero duas quidem hyematū apud Cæsaream posuit: q̄ oportunam uideret esse ciuitatē. Deci-
 mam uero & quintā Scythopolim misit: ne totius exercitus molestia Cæsaream p̄meret. Erat autem
 illa quoq; aprica per hyemē quantum æstatis caloribus æstuosa ut in planitie sita atq; maritima.

Quidam ex iudæis qui fugerant collectis in iope: fabricatis piraticis nauibus inuicū faciebant pela-
 gus illarū partium: Vespasianus uero illuc applicans: tum per Romanos tū per uētos qui illorum na-
 ues in scopulos compellebant: quatuor milia & ducenta cadauera inuenta sunt. Ciuitatē incendunt
 dimittitq; Vespasianus equites qui loca tuerentur. CAP. XXIII.

Vm hæc aut̄ aguntur collecta nō exigua multitudo q̄ uel ab hostibus seditione defece-
 rant: uel ex ciuitatibus euersis effugerant Iopē sibi receptaculo renouauit quam ante ua-
 stauerat Cestius. Et quia terra quā uastauerat arcebat: migrandum in mare censuerūt
 ac piraticis nauibus fabricatis in Syriā & Phœnicē: itēq; in ægyptum cōmeantes pluri-
 mos latrocinis p̄dabantur: oībusq; nauigiis inuicū faciebant illarū partium pelagus.

Sed Vespasianus cognito quid cōstituisent equites in iopē necnō & pedites mittit. Hiq; nocte in ci-
 uitate q̄ incustodita erat ingressi sunt. Eius aut̄ habitatores postquā irruptio p̄sens erat ne tunc Ro-
 manos arcerent: metu deteriti naues fuga petierūt: & in his ultra contiguum sagittæ spatium perno-
 ctare. Cū uero iopes natura esset importuosa: nāq; in asperū: cœteraq; arduum litus desinit: ac sum-
 mis utrinq; cornibus leuiter incuruum quæ uastæ superfunt & ingentibus p̄cellis pelagus turbant.
 Vbi et̄ nunc Andromedæ catenarū signis extantibus fabulæ ueteris fides ostenditur. Aduersus autē
 aquilo feriens littora summos in obiectas cautes fluctus affligit: eo q̄ solitudine intutiorē efficit sta-
 tionē: in eo salo fluctuantibus iopenis prima luce uiolētus: quē illac nauigantes Melāboriō uocant
 flatus incumbit: & alias quidē naues inter se alias uero collisit in scopulos. Multæ autē cum magna
 in aduerso æstu niterentur ad pelagus. Nā & litus saxis infestum: & hostes in eo constitutos timebāt
 sublata in sublimi gurgite mergebant. Et neq; fugæ uspiam locus erat neq; manentibus spes salutis
 cū & mari uentorū & ciuitate Romanorū uiolentia pellerentur. Itaq; multi ululatus collisis nauibus
 audiebantur: & multi crēpitus fractis: iopenorū aut̄ fluctibus pars obruti: pars naufragiis iplicati mo-
 riēbantur. Nōnulli aut̄ ferro se interficientes ueluti satius esset mori p̄ueniebant: plurimi aut̄ euecti
 fluctibus scopulis carpebātur: ut & pelagus sanguine redūdaret: oīsq; ora maritima cadaueribus op-
 pletetur cū et̄ ad litus apulso in eo stante Romani milites trucidarent. Eiectorū aut̄ corporum qua-
 tuor milia ducenta fuerant. Ita captam nullo p̄lio ciuitatem Romani funditus eruunt. Et iope qui-
 dem hoc modo breui tempore bis a Romanis excisa est. Vespasianus autem ne rursus eo piratæ con-
 fluerent castris in arce munitis ibi cum peditibus paucis equitatum reliquit: ut hi quidem locis suis

manentes eadem castra defenderent: equites uero omne circum territorium peragentes ad fines iope uicos & municipia simul eximerent. Illi quidem præceptis obediētes in dies singulos incursum do excindebant totas regiones atq; uastabant.

Audita captiuitate iotapatæ ab hierosolymis: maximus eos inuasit dolor: audito q̄ iosephus esset cum Romanis ira in eū concitabantur ita ut in Romanos sæuius incitarentur. CAP. XXV.

Bi uero Iotapatæ apud Hierosolymam casus nunciatus est. Primo quidē plurimi & p̄ magnitudine calamitatis: & quod nemo qui se uidisse diceret quæ iactabantur aduenerat non credebant. Nec. n. uel nuntius aliquis superfuerat: sed ipsa p̄ se fama excidium p̄ dicabat. natura uelox tristitium nuntia inde paulatim per finitimos ueritas ambulabat & apud oēs ambiguitate certior habebatur. Quinetiam rebus gestis pluraq; facta nō erāt effingebant: & excidio ciuitatis interemptus dicebatur esse iosephus. Quæ res maximo luctu repleuit hierosolymam. Et per singulas domos iteq; cognatiōes amissos: quisq; lugebatur a suis. Luctus uero ducis publicus erat. Et hi q̄dem hospites alii p̄p̄riū quos amicos: alii nōnulli ēt fratres flebant. iosephum autē uniuersis: adeo ut per dies triginta nunquā lamenta in ciuitate cessarent: magnaue mercede conducerentur tibicines naniarū. Tempore autē ueritate releuata: ubi de iotapatæ quidem ut res habebat: fictum uero quod de iosephi morte uulgabatur: eumq; uiuere & cum Romanis esse comperitum cōprobatum est: ac supra captiui fortunam a ducibus honorari: tantam in eum uiuum iracū diam quantā prius cum mortuum crederent beniuolentiam conceperūt. Et ab aliis quidē ignauitæ apud alios proditiōnis arguebatur: totaq; in eum ciuitas plena erat indignatione atq; conuictis. Vltro at̄ his uulneribus excitabantur magisq; accendebantur rebus aduersis & offensio quæ prudentibus ne similia perferant: cautionis & custodiæ cām p̄bet ad alias calamitates tanquā stimulus incitabat: & malorū q̄ semp accipiebāt ex fine principiū. Deniq; maiore in Romanos impetu ferebantur. uelut i iosephū pariter uindicaturi Hierosolymorū qdē habitatores eiuscemodi turbis agitabantur.

Vespasianus ad agrippā proficiscitur: audit Tyberiada & Tarichæas rebellares: ratus mittit filiū suū illuc: appropinquantes ciuitati quidā ex senioribus ad Vespasiani pedes suppliciter accedunt is uero eis indulgit. CAP. XXVI.

Vespasianus autē studio uisendi regnū Agrippæ. Nam & ipse rex inuitabat rectorem cum exercitu simul paratus accipere domesticis diuitiis ac per eos agras partes regni comperere: motis ex Cæsarea maritima castris in eam quæ Philippi dicitur Cæsaream demigravit: ibiq; per dies. xx. milite recreato. Ipse quoq; rerū gestarum gratias deo referētes in epulis erat. Postquam uero Tyberiada quidē nouas res cupere ac rebellare Tarichæas audiuit ad regnū at̄ agrippæ utraq; pertinebat decreto apud eos undiq; iudæos excidere: oportūnum esse credidit aduersus eos exercitū ducere: simul ut agrippæ hospitio uicē rependeret potestati eius ciuitatibus creditis. Igitur filiū suū Titum in Cæsaream ut inde militē Scythopolim traduceret mittit. Hæc autē ciuitas decem ciuitatum maxima & Tyberiadi oīum uicina est. Quo cum ipse uenisset: sibi filium præstolabatur. Deinde cum tribus ultra legionibus progressus ad trigésimum a Tyberiade stadium in quadam mansione conspicua rebellantibus cui nomē est Sennabris castra pōit atq; hinc Decadarchum Valerianū cum equitibus quinquaginta dirigit: qui pacifico sermone oppidanos alloqueretur & ad finē inuitaret. Audierat. n. q̄ pacem populus desideraret a nonnullis autē ad bellū eum cogentibus seditionē pateretur. Itaq; Valerianus ubi muro appropinquauit & ipse de equo desiluit: & iuos comites idē facere iussit: ne laceffendi prælii cā potius uenisse uideretur. Sed priusquā uerbum faceret armati excurrere in eum: seditiosi qui erant ualidiores rectore quodam nomine Iesus Saphati filio latrocinialis agminis principe. Valerianus autē neq; p̄p̄ mādāta ducis prælio cōgredi tutum ratus ēt si de uictoria certus pugnaq; periculosam esse: si cum multis pauci & instructis imperiti confligerent. Inopinata p̄terea iudæorū stupefactus audacia: & ipse pedes refugit: & quinq; aliis similiter equis relictis: quos Iesus eiusq; socii ueluti pugna non insidiis captos læti in oppidum adduxerunt. Id autē ueriti seniores & qui p̄stare populis uidebant in Romanorū castra profugiūt: adhibitoq; sibi rege ad Vespasiani genua suppliciter accedunt: ne se despiceret obsecrantes: neue q̄ paucorum esset totius ciuitatis insaniam existimaret: sed populo parceret qui semper amica Romanis sentiret: magisq; ultum iret defectionis auctores: a quibus ipsi olim ad foedus uenire properantes nūc usq; ne id facerent asseruati fuissent. His eorū precibus quāquam toti ciuitati p̄p̄ equorum rapinam infensus esset indulgit. Nam & Agrippā uidebat eius oppidi cā trepidare. Fide autē per eos populo data Iesus eiusq; socii tutum sibi non esse rati apud Tyberiada consistere: ad Tarichæas effugiunt.

Vespasianus præmittit Traianū in arcē an multitudo pacem cupiat: illi apertis portis eum libertorem ac benemeritum proclamant: post ad Tarichæas proficiscitur: castra ponit: superatis illis: ad nauale bellum se contulerunt. CAP. XXVII.

Posteroq; die Vespasianus in arcem præmittit: cum equitibus Traianum: qui multitudinem an oēs pacem cuperent experiretur. Cognito autem populum eadem sentire: suppliciter ad ciuitatem ducebat exercitum. Illi autem portis ei patefactis cū laudatiōibus

obuiā prodent: salutis datorem ac benemeritum acclamantes. Cum uerò militem angusti aditus remorarent: murorū partem dirui Vespasianus ex meridiano latere iussit: eoq; pacto dilatauit īgres- sum ut praeda tamen & iniuriis abstinerent in gratiā regis edixit: eiusdēq; causā muris pepercit: ipon- dentibus habitatoribus eius post hęc cum reliquis fore concordēs: aliisq; modis malis affectam ci- uitatem ex diffensione recreauit. Deinde ab ipsa digressus: inter ipsam & Tarichæas castra posuit: mu- roq; firmauit: belli sibi moras illic fore prospiciens: quod oīs turbarum cupiens multitudo ad Tari- chæas conflueret: munitione cōfisa ciuitatis: & lacu Gēnesar qui ab indigenis sic appellabatur. Ete- nim ciuitatem ita ut Tyberias sub monte positam qua lacu nō alluebatur undiq; muro ualidissimo: sed minore quā Tyberiadam iosephus cīxerat. Nam illam qdem in principio defectiōnis pecuniarū: itemq; uirium copia cōmunierat. Taricheis uero largitatis eius reliquarū profecerunt. Scaphas autē plurimas in lacu paratas habebant: ut in eas uidelicet si terrestri praelio uincerent refugerent: simulq; ad nauale bellū si opus esset instructas. Romanis autē castra munientibus Iesus eiusq; socii neq; multi tudinem hostium neq; disciplinæ militiæ perterriti: cursu in eos irruunt: primoq; impetu disiectis mu- ri fabricatoribus ac parte aliqua ædificiū: dissipata: ubi armatos congregati uiderūt: antequā aliquid paterentur ad suos refugiant: eosq; insecuti Romani ad nauigia cōpulere. Et illi quidem tantū pue- ri unde Romanos contingere missilibus possent anchoras iaciunt: & sicut acies assolent densatis in- ter se nauibus hostes aduersus in terra constitutos nauali plio decertabant.

Congregata multitudine prope ciuitatem in planitie uidens Vespasianus filium suum mittit: ipse uero patri nunciauit dicens opus esse pluribus auxiliis: suos deinde hortatur: eoq; genus & aīum re- miniscens ut strenue sint dimicaturi: Vespasianus mittit auxilia: gentē aggrediuntur: omnes fugant oppidum occupant: cunctos occidunt præter indigenas.

CAP. XXVIII.

Vdito autē Vespasianus magnā multitudinem in proxima ciuitate planitie congregatā filiū suum cum sexcentis equitibus lectis eo mittit. Qui cū infinitū hostium numerum reperisset patri quidē maioribus auxiliis opus esse mandauit. Ipse uero equitū pluresq; etiam priusquā subsidia uenirent alacres esse uidens: cū nonnulli eoq; multitudinem iu- dæorū formidarent: unde exaudiri posset constitit: & o Romani ait pulchrum est nāq; in principio sermōis admonere uos generis uestri: ut qui cū quibus pugnaturi sumus sciatis: nostras enim manus nemo unquā toto orbe hostis ullus euasit: iudæi uero ut et pro his dicamus aliquid ad hoc usq; tps uicti nō defatigantur. Itaq; oportet illos in aduersis rebus constanter dimicantes: et nos ī secundis pseuerantius laborare. Aperta quidē fronte uobis plurimū alacritatis inesse cōspiciens gau- deo: Vereor autē ne cui uestrū tanta timorē multitudo hostiū latenter incutiat. Igitur quisq; iterū co- gitet qualis cū quibus decertabit: quodq; iudæi licet satis sint audaces mortēq; contēnant: ī compo- siti tamē bellorūq; imperiti sunt & uulgus recte potius q̄ exercitus appellandi. De uestra uero peri- tia atq; ordinatiōe referre qd opus est: Nempe iccirco soli armis exercemur pacis etiam tpe: ut ne in bello nos cū hostibus numero cōseramus: nam quod erat ppetuæ militiæ cōmodum si pares cum rudibus cōgrediamur: quin reputate q̄ armati cū inermibus & equites cū peditibus & ducis tuti cō- silio cū uagis neq; rectorē habētibus decertabitis: quodq; nos hęc uirtutes multo plures efficiāt. Mul- tum autē uitia de hostiū numero detrahant: nec sola hoīum multitudo quāuis pugnacissimi fuerit in bello obtinet: sed et si uel in paucis sit fortitudo: hi enim & ordinari faciles sunt & sibimet subuenire numerosā at̄ copiā plus incōmodi ex semetipsis q̄ ex hostibus capiunt: itaq; iudæos audacia & fero- citas ac desperatio mentis uitia ducunt. Quæ rebus secūdis aliquantū ualent minimis offensionibus extinguuntur. Nos autē uirtus regit & morigera uoluntas itemq; fortitudo: q̄ & in prospera for- tuna uiget nec ad finē usq; inter aduersa decipitur. Ad hoc maiores sunt q̄ iudæis causæ certaminis: nam si illi libertate patria belli pericula sustinēt: quid est nobis inclita fama pstantius? Et ne post or- bis terræ imperium uideamus hostium aduersarioꝝ loco iudæos habere. Præterea considerate q̄ pa- tiendi quidē alicuius itolerabilis mali metus est. Multos. n. nos ī proximo adiutores habemus. Ra- pere at̄ uictoriam possumus & quos a patre mitti nobis speramus auxilio conuenit antecapere ut & maior sit: & sociū non habeat uirtutis effectus. Equidē puto nunc de me ac patre meo uobisq; pati- ter iudicium fieri. Siquidē ille rebus ante gloriose gestis dignus fuit. Ego uero eius sum filius: uosq; milites mei: nam illi uincere cōsuetū est. Ego uero reuerti ad eū non perpetiar uictus. Quo pacto at̄ uos non puduerit: duce uestro periculis occurrente nō superare? Appetā. n. pericula mihi credite: pri- musq; in hostes irrūpam. Nemo autē uestrū a me discesserit persuasum habens impetū meū sustenta- ri opere diuino: & manifestissime psumite q̄ multo plus mixti hostibus efficiemus q̄ si extrinsecus pugnaremus. Postquā hęc locutus est Titus diuina q̄dam alacritas militibus incidit. Et quia Traia- num aduenire cū quadringentis equitibus ante plium contigit ægre ferebant tanquā si minueret ui- ctoria societate. Misit at̄ Vespasianus Antoniū Silonē cū duobus milibus sagittarioꝝ: ut occupato monte: q̄ ex aduerso erat oppido muroꝝ ppugnatores repellerent. Et ab his qdem ita ut pceptū fue- rat circūuenti sunt ex ea pte subuenire tentantes. Titus at̄ primus prexit citato equo ī hostes & post eū ceteri cū clamore pro tanto spatio fusi quantū aduersa acies occupauerat. Vnde multo et̄ plures

quam erant apparuerunt. Iudæi uero licet in cursu eorum & disciplina conterriti paulisper quidem p̄-
 mos sustinere congressus. Perculsi aut̄ cōctis equorum impetu deturbati conculcabant atq; ita mul-
 tis passim perēptis dispergunt: & in ciuitatē ut quisq; uelocitatis habebat effugiunt. Titus autem ali-
 quos tergo instans alios per transitū occidebat: nōnullos cursu antecapiens ictu ora trāsuerberabat.
 Multos at̄ alium super lapsos inuoluens conficiebat: oēsq; ad mœnia confugientes p̄ueniens detor-
 quebat ad campū: donec suæ multitudinis elapsu in oppidū cofugerunt. Excepit aut̄ illos acerba dis-
 sensio. Nāq; indigenis & fortunarū suarum & ciuitatis gratia: & ab initio bellum gestū maxime q̄
 male pugnatū fuerat non placebat. Sed populus aduenarū qui plurimus esset uim adhibebat: & iter
 se discordantiū clamor erat: quasi iam arma caperent. Quibus auditis nec procul a muris aberat Ti-
 tus exclamat: hoc tempus est. Quid moramur cōmilitones? Deo nobis dedēte iudæos: Suscipite ui-
 ctoriam. Non auditis clamores qui manus nostras euadere discordant: habemus ciuitatem si modo
 properamus. Verūtamen cum uelocitate animis opus est. Nihil. n. magnum effici sine periculo con-
 suevit: non solum autem hostium concordiam quos cito necessitas in gratiam reuocabit: sed etiam
 nostrorum auxilia p̄uenire debemus: ut præter uictoriam quantas copias pauci superamus etiam ci-
 uitate soli potiamur. Simul his dictis incendit equum atq; ad lacum decurrit: & per eum propere ci-
 uitatē ingreditur quem cæteri consecuti sunt. Pauor aut̄ eius audaciæ murorū defensores inuasit: &
 pugnare quidem uel prohibere uæhementē nemo sustinuit. Relictis aut̄ excubiis Iesus quidem cū
 sociis in agros effugit: alii uero decurrentes ad lacum: in manus hostium contra uenientium incide-
 bant. Mactabantur alii cū scaphas scanderent itemq; alii cum iam prouectas assequi natando cona-
 rentur: plurimaq; per ciuitatē agebatur hominū cædes: aduenarum quidē resistentium qui non effu-
 gissent: indigenarum uero sine pugna: quoniam spes eos fœderis & conscientia: quod belli consiliū
 non habuerant prælio deterrebat: donec Titus nocentibus interemptis miseratus indigenas ab in-
 ternitione requieuit. At qui in lacum confugerant ac ciuitatem captam uiderunt quam longissime
 ab hostibus recesserunt.

Letatur Vespasianus audita uictoria filii: post aduersus eos qui ad lacum descenderant rates fabri-
 cari iussit. CAP. XXIX.

Itus uero missis equitibus res gestas patri nuntiat. Quibus ille cōptis q̄ necesse fuit & fi-
 lii uirtute admodū lætus & facinoris claritudine. Maxima. n. belli ps uidebatur exēpta:
 tū quidē statim circūdari ciuitatē custodibus iussit: ne quis ex eadē subterfugeret: neq; a
 cædibus tēparet. Postero at̄ die cū descendisset ad lacū rates aduersus illos q̄ eo refuge-
 rat fabricari iussit. Quæ tā materiārū copia quā artificū multitudīe mature cōtextæ sūt.

Declaratur natura lacus: & aeris & ubertas rerum uicinorū locorum. CAP. XXX.

Acus aut̄ Genesar quidem a terra appellat̄. Quadraginta uero stadiis i latitudine patēs
 centūq; in longitudine aquæ dulcis ē atq; potabilis. Palustri. n. crassitudine tenuioris
 habet latices & undiq; in litora & arenas desinens purus ē: ac p̄ter hoc tēperatus ad hau-
 riendū & fluuiū q̄dem siue fonte leuior. Semp. n. frigidior quā lacus diffusio patitur ma-
 net: æstiuisq; noctibus eius aquæ sub diuo p̄flatæ nequaquā niuibus cedunt: id. n. face-
 re indigenis moris est. Variæq; sunt in eo pisciū genera: ab alterius loci piscibus tā sapore q̄ specie dī-
 screta: mediūq; secatur fluuiū iordanæ cuius fons esse uidetur Paniū fertur at̄ in hūc terra conditus
 ex eo lacu q̄ uocatur phiala. Hic at̄ est qua in Traconitida ascendit ad centesimū uigesimū stadiū
 Cæsariæ: nō longius in dextro itineris latere & pprie ex rotūditate Phiala dicitur lacus rotæ speciē
 p̄ferens. Semp autē inter eius labia cohibet unda unquā deficiēs uel exuberans. Cūq; interim hoc ef-
 se iordanis principiū nesciretur a Tetrarcha quodam Traconitidis philippo dephēsum. Is nāq; mis-
 sis in Phialē paleis inuenit eas apud Paniū redditas unde ante fluuius nasci credebatur. Naturalis q̄
 dem pulchritudo Panii regis opibus & agrippæ diuitiis magnificentiisq; accurata est. Manifestum
 at̄ flumē iordanis ex hoc antro incipiens semeconitidis q̄dem lacus paludes secat & margines: cen-
 tum aut̄. xx. aliis p̄teritis stadiis post oppidū iuliada Gēnesar lacum medium transmensus. Deinde
 multam per solitudinem in Asphaltidē lacum exit. ad Gēnesar uero lacum eiusdem nominis terra
 prætenditur natura simul & pulchritudinē admirabilis: nullum enim ipsa pro ubertate sui negat ar-
 bustum totaq; plantis conseruere cultores. Cæli uero temperies etiam diuersis aptissima est. Nuces
 enim quæ arborū maxime frigoribus gaudent infinitæ florescunt: ubi etiam palmæ quis nutrit ca-
 lor æstiuus: has iuxta ficus & oleæ quibus aura mollior destinata est ut naturæ magnificentia hanc
 esse qui dixerit uim adhibentis ut in unum conueniant inter se repugnantia annique temporum cō-
 tentione bona uelut singula peculiari studio terræ fouerent. Non enim solum nutrit præter opinio-
 nem poma uaria: sed et̄ seruat egregia: quidem & quodāmodo regnantia. Vuas & carices sine inter-
 missiōe. x. mēsis suggerit: cæterosq; uero fractus āni spatio senescētes. Nā p̄ter aeris lenitatem &
 fonte quoq; irrigat̄ uberrimo: q̄ Capharnaū ab indigenis appellat̄. Eū nōnulli uenā esse. Nili flumi-
 nis opinant̄ q̄ similes coracino sicut Alexandrinorū lacus generat pisces. Lōgitudō at̄ regiōis quæ
 ac littora cognominis lacus. xxx. stadiis extenditur & latitudo. xx. Horū q̄dem natura eiusmodi est.

Fabricatis ratibus insequitur illos per lacum Vespasianus: nemine remanente occisi sunt. paucis post diebus intolerabilis fetor ex cadaueribus in terram a mari compulsis insurrexit: ut non solū ui-
ctis sed Romanis Miserabilis fuerit: totumq; aerem corripit. CAP. XXXI.

Vespasianus autem pfectis ratibus imposita manu militū quāta in eo q lacu effugerant sa-
ris esset una prouehit. Illi autē neq; compulsi ad terrā euadendi facultatē habebant infe-
stis omnibus neq; nauali bello pari conditione pugnandi. Nam & scaphæ parua atq; pi-
raticæ aduersus rates infirmæ erant & cum paucis singuli ueherētur cūctis astantibus Ro-
manis appropinquare metuebant. Verū tamen circum rates nauigando nonnunq; etiam prope acce-
dendo lapidibus Romanos eninus appetebant: aut cōminus etiā irritando seriebant plus autē ipsis
utroq; modo nocebat. Nec enim saxis qcq; præter crebros sonitus agebat: quoniam contra septos
armis iacebant contiguiq; sagittis eorū afficiebant. Etsi accedere propius ausi fuissent priusquam sa-
cerent aliquid patiebant cūq; his nauigiis mergebant. Multos autē uulnera inferre tētantiū qui plus
conringi possent alios desiliendo in scaphas Romani gladiis transfigebant. Nonnullos concurren-
tibus inter se ratibus in medio depræhensos cum nauiculis capiebant. Submersorū autem q capita su-
stulissent aut sagittis præueniebantur aut ratibus occupabant: & si desperatione compulsi inimicis
adnare tentassent: eis uel manus uel capita truncabant: plurimusq; passim ac uarius erat interitus eo-
rum donec in fugam uersi cæteri terræ appulsi sunt: circūclusis nauiculis suis. Effusi autē multi qdem
in ipso lacu tælis configebant: multos uero in terram egressos peremerūt Romani. Mixtū autē san-
guine plenūq; cadaueribus cerneret totum lacum. Nullus enim saluus euasit. Acerbus autem secutis
diebus odor illam regionem oppressit & facies. Nam litora quidem naufragiis simul plena erant &
corporibus tumidis. Calescentes autē ac tabefacti mortui cæli tractū corrumpebant: ut non iudæis
solum ille casus miserabilis uideretur: ueq; etiam factoribus ipsis esset inuisus. Iste quidem illius plii
naualis exitus fuit. Perierunt cum his q pridem in ciuitate cecidere sex milia & quingenti.

Residet Vespasianus pro tribunali apud Tarichæas quidq; de supstitibus fiendum sit deliberat: tan-
dem quosdam occidit: quosdam donat: quosdam uendit. CAP. XXXII.

T Vespasianus pugna pacta pro tribūali apud Tarichæas residēs aduenā populū ab in-
digenis fecernebat: q auctor belli extitisse uidebat: & an hi quoq; seruandi essent cum re-
storibus deliberabat. Tunc autē affirmantibus eorū liberationem detrimento futurā. nec
enim dimissos qescere posse homines: qui & patris carerēt uimq; adhibere ac bellū infer-
re possent ad quos confugissent Vespasianus salute qdem indignos esse eos cōtraq; seruatores suos
nouerat euasuros: sed de eorum mortis qualitate cogitabat. Nam si ibi occiderent nō ppeffuros sup-
plicabat indigenas tot apud se supplices obruncari fideq; interposita deditis uim pigebat afferre.
Verum ab amicis superabat: nihil in iudæos cōmitti posse dicētib. quodq; utile esset honesto de-
bere præponere: cum utrunque obtinere non posset. Indubitata igitur concessa licentia solo eos iti-
nere quod Tyberiada duceret exire pmisit. Cūq; illi facile his quæ cuperent credidissent: & quia ius-
sum fuerat comitatus: neq; pecuniis suis quicquam metuentes abirent totam quidq; a Tyberiada usq;
uiam Romani ne quis euaderet occupauerunt: eosq; in ciuitatem cōclusos mox insecutos Vespasia-
nus omnes in amphitheatro stadio constituit. Et seniores quidem cum imbellibus q mille ducenti
erant iussit occidi: iuuenum autē ualidissimos sex milia lectos ad Isthmon Neroni transmisit. Cæterā
uero multitudinē. xxx. milia & quadringentos uēdidit: præter alios quos Agrippæ donauerat. Nā
his qui ex eius regno essent facere quod uellet ipse pmisit. Verum & istos rex uēdidit. Reliquum ta-
men uulgus q erat Traconitidæ & Gaulanitæ & Hippeni: pluresq; & Gadaritæ seditiosi & fugitiui: &
quibus pro pacis bello conciliarent. Capti sunt autem sexto idus septembris.

¶ De bello iudaico. Liber. iiii. incipit.

¶ Excisis Iotapatis reliqui iudæi se dederunt Romanis præter quædam castella & ciuitates: qua-
rum noīa ponunt & eaq; conditio lacum quædam Gamala occupant intrantes Romani: domos ho-
stiu testā oīa circūdant: ex quo multi Romani mortui recedereq; coacti sunt. CAP. I.

Vicūq; autem iudæi Iotapatis excisis a Romanis defecerant: hi se ad eos postq;
Tarichæatæ superati sūt applicabant: omniaq; Romani castella & ciuitates cœ-
perant: præter Giscala & qui montem Itabyrium occupant. Cum his autem
rebellat Gamala ciuitas contra Tarichæas posita supra lacū quæ ad fines pti-
nebant Agrippæ: itemq; Sogane & Seleucia. Et he quidem Gaulanidis regio-
nes erant ambæ. Sogane superioris partis cui nomen est Gaulana & inferioris
Gamala. Seleucia uero ad lacum Semechonitidem. xxx. latum & .lx. stadiis lō-
gum. paludesq; suas ad daphnem usq; tendentem. Quæ regio cum alias sit de-
litio: tamen fontes habet qui minorem quem sic appellant iordanem halantes sub aureo Bouis tē-
plo in maiorem deducunt. Soganem quidem ac Seleuciam colentes in principio defectiōis Agrip-
FF iiii